

KSIAŻNICA POMORSKA
im. Stanisława Staszica
w Szczecinie

Kalendarium 2020

Sejm ogłosił rok 2020 rokiem:

*Leopolda Tyrmanda - w 100. rocznicę urodzin
i 35. rocznicę śmierci*

*Świętego Jana Pawła II. - w 100. rocznicę urodzin
i 15. rocznicę śmierci*

Romana Ingardena - w 50. rocznicę śmierci

*Hetmana Stanisława Żółkiewskiego - w 400. rocznicę
śmierci*

STYCZEŃ

- 1545** (dokładna data urodzin nie jest znana) urodził się **Sebastian Fabian Klonowic** (zm. 29 VIII 1602 r.) - polski poeta, kompozytor, wykładowca w Akademii Zamojskiej, sympatyk ruchu reformacyjnego.
[475. ROCZNICA URODZIN](#)
- 1 I 1880** urodziła się **Mieczysława Ćwiklińska** właśc. Mieczysława Trapszo (zm. 28 VII 1972 r.) - aktorka teatralna i filmowa, śpiewaczka (sopran), członkini konspiracyjnej organizacji Muszkieterzy. Występowała głównie w teatrach warszawskich.
[140. ROCZNICA URODZIN](#)
- 3 I 1875** zmarł **Pierre Larousse** (ur. 23 X 1817 r.) - francuski wydawca, gramatyk, leksykograf. Założyciel wydawnictwa Librairie Larousse et Boyer w Paryżu. W latach 1852 – 1869 wydawnictwo to wypuściło na rynek opracowane przez siebie nowatorskie podręczniki szkolne oraz metodyczne dla nauczycieli. W 1857 r. wydawnictwo opublikowało słownik języka francuskiego, który był wstępem do monumentalnej pracy, 15-tomowego słownika encyklopedycznego *Grand dictionnaire universel du XIX siècle*.
[145. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 4 I 1915** urodził się **Tytus Karpowicz** (zm. 25 XII 2009 r.) - polski pisarz, autor książek przyrodniczych, głównie dla dzieci i młodzieży.
[105. ROCZNICA URODZIN](#)
- 4 I 1960** zmarł **Albert Camus** (ur. 7 XI 1913 r.) - francuski pisarz, dramaturg, eseista, reżyser teatralny. Czołowy reprezentant egzystencjalizmu w literaturze. Uważany za jednego z najwybitniejszych intelektualistów europejskich II połowy XX w. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1957 roku. Napisał m.in.: *Obcego, Dżumę, Upadek, Kaligulę, Stan oblężenia*.
[60. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 4 I 1965** zmarł **Thomas Stearns Eliot** (ur. 26 IX 1888 r.) - poeta, dramaturg i eseista. Urodzony w USA, został brytyjskim poddanym w roku 1927. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1948. Jeden z największych poetów okresu międzywojennego.
[55. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 5 I 1895** zmarł **Władysław Podkowiński** ps. „Andrzej Ansgary” (ur. 4 II 1866 r.) - polski malarz i ilustrator, prekursor polskiego impresjonizmu. Uprawiał malarstwo olejne. Malował pejzaże, sceny figuralne, portrety, obrazy symboliczne. Jego najbardziej znanym obrazem jest *Szał uniesień*.
[125. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

9 I 1890 urodził się **Karel Čapek** (zm. 25 XII 1938 r.) - czeski pisarz, prozaik i dramaturg. Twórca nowoczesnej literatury czeskiej. Autor powieści fantastyczno - naukowych o wydźwięku filozoficznym i antywojennym. Jako pierwszy użył i spopularyzował słowo „robot”. Najśłynniejsze powieści: *Fabryka Absolutu, Inwazja jaszczurów*.

[130. ROCZNICA URODZIN](#)

17 I 2010 zmarł **Erich Wolf Segal** (ur. 16 VI 1937) - amerykański pisarz, scenarzysta i naukowiec. Segal był profesorem literatury greckiej i łacińskiej na uniwersytetach Harvarda, Yale i Princeton oraz autorem powieści, m.in.: *Love story, Absolwenci, Nagrody*.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

18 I 1940 zmarł **Kazimierz Przerwa-Tetmajer** (ur. 12 II 1865 r.) - polski poeta, nowelista, powieściopisarz, przedstawiciel Młodej Polski, brat przyrodni malarza Włodzimierza Tetmajera.

[80. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[155. ROCZNICA URODZIN](#)

19 I 1975 zmarł **Kazimierz Wyka** (ur. 19 III 1910 r.) - polski historyk i krytyk literacki, eseista, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. W swych analizach literackich zajmował się szczególnie romantyzmem i Młodą Polską. Fascynowała go twórczość Stanisława Brzozowskiego. Współzałożyciel i dyrektor Instytutu Badań Literackich PAN w Warszawie.

[45. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[110. ROCZNICA URODZIN](#)

20 I 2005 zmarł **Jan Nowak-Jeziorański**, właśc. Zdzisław Antoni Jeziorański pseud. „Janek”, „Jan Zych” (ur. 2 X 1914 r.) - polski polityk, politolog, działacz społeczny, dziennikarz i żołnierz AK, kurier i emisariusz Komendy AK Rządu RP w Londynie. Kawaler Orderu Orła Białego. Był autorem książek o tematyce politycznej i niezliczonych audycji radiowych.

[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

21 I 1950 zmarł **George Orwell**, właśc. Eric Arthur Blair (ur. 25 VI 1903 r.) - pisarz i publicysta angielski, zagorzały krytyk systemów totalitarnych, zwolennik socjalizmu demokratycznego. Często uznawany za najlepszego kronikarza angielskiej kultury XX wieku. Pisał powieści i felietony; zajmował się także krytyką literacką.

[70. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

24 I 1920 zmarł **Amedeo Clemente Modigliani** (ur. 12 VII 1884 r.) - włoski malarz, rysownik i rzeźbiarz. Jego twórczość to przede wszystkim obrazy

i rysunki, a także rzeźba. Współczesną sławę Modigliani zawdzięcza przede wszystkim swoim obrazom przedstawiającym akty, uchodzącym w jego czasach za skandalizujące.

100. ROCZNICA ŚMIERCI

26 I 2010 zmarł **Juliusz Bardach** (ur. 3 XI 1914 r.) - polski historyk, autor prac z zakresu ustroju i prawa, parlamentaryzmu polskiego i historii porównawczej prawa. Pułkownik Wojska Polskiego, członek Marksistowskiego Zrzeszenia Historyków. Pracownik Prawa oraz Rady Wydziału Prawa i Administracji UW, Komitetu Nauk Historycznych PAN, Komitetu Nauk Prawnych PAN, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Rady Wydawnictwa "Przegląd Wschodni".

10. ROCZNICA ŚMIERCI

27 I 2010 zmarł **Jerome David Salinger** (ur. 1 I 1919 r.) - amerykański pisarz, znany przede wszystkim z wydanej w 1951 roku jedynej jego powieści *Buszujący w zbożu*. Pozostałe utwory tego autora to zbiory opowiadań.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

31 I 1895 urodził się **Stanisław Młodożeniec** (zm. 21 I 1959 r.) - polski poeta, współtwórca futuryzmu, ojciec Jana Młodożeńca. Jako członek grupy poetyckiej krakowskich futurystów założył z Brunonem Jasieńskim klub „Katarynka”. W latach 1941-1942 redagował „Gazetę Polską” w Jerozolimie. Redaktor gazety „Jutro Polski” w latach 1944 -1954. W 1957 roku wrócił do kraju i podjął współpracę z pismami literackimi.

125. ROCZNICA URODZIN

31 I 1985 zmarł **Józef Mackiewicz** herbu Bożawola (ur. 1 IV 1902 r.) - polski pisarz i publicysta. W latach 1939 –1941 był redaktorem wydawanej w Wilnie „Gazety Codziennej”. W 1943 roku brał udział w ekshumacji ciał polskich oficerów zamordowanych w Katyniu. Od 1945 roku na emigracji, początkowo we Włoszech, Wielkiej Brytanii, od 1954 roku w Niemczech. Nastawiony antykomunistycznie. W jego twórczości pojawiały się motywy przedstawiające zagrożenie sowietyzacją.

35. ROCZNICA ŚMIERCI

LUTY

1 II 1945 zmarł Johan Huizinga (ur. 7 XII 1872 r.) - holenderski historyk, eseista i językoznawca. Autor słynnego dzieła *Jesień Średniowiecza*, w którym prezentuje panoramiczny obraz kultury i życia społecznego u schyłku średniowiecza.

[75. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

1 II 2010 zmarł **David Brown** (ur. 28 VII 1916 r.) - amerykański pisarz, producent i aktor działający w branży filmowej przez sześć dekad. Nominowany sześciokrotnie do nagrody Oscara. Zanim zajął się produkcją filmową pracował jako dziennikarz m.in. w „Cosmopolitanie”. Wydał też kilka książek, które cieszyły się dużą popularnością wśród czytelników.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

2 II 2000 zmarł **Jacek Janczarski** (ur. 27 II 1945 r.) - polski pisarz, dramaturg i scenarzysta filmowy. Był autorem scenariuszy do wielu polskich filmów oraz twórcą programów satyrycznych i słuchowisk radiowych m.in. *Kocham pana, panie Sulku*, a wraz z Maciejem Zembatym stworzył *Rodzinę Poszepszyńskich* i magazyn *Zgryz*.

[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[75. ROCZNICA URODZIN](#)

4 II 1950 zmarł **Jan Brunon Bulhak** (ur. 6 X 1876 r.) - nestor polskiej fotografii, filozof i teoretyk fotografii. Założyciel Fotoklubu Wileńskiego i współzałożyciel Fotoklubu Polskiego. Jego twórczość uważana jest za część wspólnego dziedzictwa kulturowego Białorusi, Litwy i Polski, gdyż wykonał fotograficzną dokumentację architektury Wilna, Warszawy, Krakowa, Grodna, Zamościa, Lublina, Kazimierza i innych miejscowości. W jego pracowni powstało 158 albumów poświęconych miastom i regionom II Rzeczypospolitej.

[70. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

7 II 1965 zmarł **Władysław Jarocki** (ur. 6 VI 1879 r.) - polski malarz zajmujący się głównie tematyką huculską, podhalańską i tatrzańską. Prezes Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie. Malował nie tylko pejzaże, ale też obrzędy ludowe i religijne oraz postacie w strojach regionalnych. Tworzył również karykatury. Zaprojektował sarkofag Jana Kasprowicza (swojego teścia). Jego obrazy znajdują się też w kościele na Harendzie.

[55. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

10 II 1890 urodził się **Boris Leonidowicz Pasternak** (zm. 30 V 1960 r.) - rosyjski poeta i prozaik pochodzenia żydowskiego. Za swoją najsłynniejszą powieść *Doktor Żywago* otrzymał w 1958 roku Literacką Nagrodę Nobla.

Władze komunistyczne uznały utwór za antyradziecki i zmusiły autora do odmowy przyjęcia nagrody. Boris Pasternak uważany jest dziś za jednego z czołowych rosyjskich pisarzy dysydentów. Zajmował się również tłumaczeniami, m.in. utworów J. Słowackiego, W. Shakespeare'a i J.W. Goethego.

[130. ROCZNICA URODZIN](#)

[60. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

10 II 2005 zmarł **Arthur Asher Miller** (ur. 17 X 1915 r.) - amerykański dramaturg polsko-żydowskiego pochodzenia, scenarzysta, eseista i autor słuchowisk radiowych, laureat Nagrody Pulitzera za dramat *Śmierć komiwożera*. Był mężem Marilyn Monroe.

[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

11 II 2000 zmarł **Roger Vadim**, właśc. Roger Vladimir Plemiannikov (ur. 26 I 1928 r.) - francuski reżyser, scenarzysta i aktor. Jeden z pionierów nowej fali francuskiego filmu. Jego najbardziej znane filmy to m.in. : *I Bóg stworzył kobietę*, *Nie ma słońca w Wenecji*, *Nocne gry*.

[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

12 II 1865 urodził się **Kazimierz Przerwa - Tetmajer** (zm. 18 I 1940 r.) - polski poeta, nowelista, powieściopisarz, przedstawiciel Młodej Polski. Zafascynowany góralskim folklorem napisał cykl opowieści *Na skalnym Podhalu* oraz epopeję tatrzańską *Legenda Tat*. Nastrojowa poezja Tetmajera odpowiadała dekadentom i bohemie młodopolskiej.

[155. ROCZNICA URODZIN](#)

[80. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

13 II 1980 zmarł **Marian Adam Rejewski** (ur. 16 VIII 1905 r.) - polski matematyk i kryptolog, który w 1932 roku złamał szyfr Enigmy, najważniejszej maszyny szyfrującej używanej przez hitlerowskie Niemcy. Sukces Rejewskiego i współpracujących z nim kryptologów z Biura Szyfrów, między innymi Henryka Zygalskiego i Jerzego Różyckiego, umożliwił odczytywanie przez Brytyjczyków zaszyfrowanej korespondencji niemieckiej podczas II wojny światowej, przyczyniając się do wygrania wojny przez aliantów. Był porucznikiem Armii Polskiej w Wielkiej Brytanii.

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[115. ROCZNICA URODZIN](#)

15 II 1905 zmarł **Lewis "Lew" Wallace** (ur. 10 IV 1827 r.) - amerykański pisarz, wojskowy, prawnik i dyplomata, znany głównie jako autor powieści *Ben Hur*.

[115. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

15 II 1965 zmarł **Nat "King" Cole**, właśc. Nathaniel Adams Coles (ur. 17 III 1919 r.) - amerykański pianista jazzowy i piosenkarz. W 2000 roku został wprowadzony do Rock and Roll Hall of Fame.

[55. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

15 II 1910 urodziła się **Irena Stanisława Sendler** pseud. „Jolanta” (zm. 12 V 2008 r.) - polska działaczka społeczna i charytatywna. Członkini PPS i kierowniczką referatu dziecięcego Rady Pomocy Żydom („Żegoty”). Od 1942 roku członek Rady Pomocy Żydom, Sprawiedliwa wśród Narodów Świata. Dama Orderu Orła Białego i Orderu Uśmiechu.

[110. ROCZNICA URODZIN](#)

21 II 2000 zmarła **Halina Maria Auderska** (ur. 3 VII 1904 r.) - polska pisarka, autorka sztuk scenicznych, słuchowisk radiowych i scenariuszy filmowych, leksykograf. W latach 1950 – 1969 zastępca redaktora naczelnego *Słownika Języka Polskiego*. W latach 1983–1986 była pierwszym prezesem Związku Literatów Polskich. Autorka scenariusza do filmu *Królowa Bona*, a także autorka książek dla młodzieży.

[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

21 II 2005 zmarł **Zdzisław Beksiński** (ur. 24 II 1929 r.) - polski inżynier architekt, malarz, rzeźbiarz, fotograf, rysownik i artysta, posługujący się też grafiką komputerową. W pełni oddał się malarstwu wizjonerskiemu i figuratywnemu. Nigdy nie nadawał swoim obrazom tytułów. Po 2000 roku, nie zaprzestając jednocześnie malować i rysować, Beksiński zaczął tworzyć swoje kompozycje na komputerze i przy pomocy fotokopiarki. Zdzisław Beksiński został zamordowany w swoim mieszkaniu w Warszawie.

[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

23 II 1945 zmarł **Aleksiej Nikołajewicz Tołstoj** (ur. 10 I 1883 r.) - rosyjski pisarz, dramaturg i publicysta. Przedstawiciel nurtu realistycznego. Pisał również utwory w konwencji socrealizmu, powieści fantastyczno - naukowe oraz dramaty, często o tematyce historycznej. Był propagandzistą komunistycznym, idealizował Stalina jako następcę Piotra Wielkiego. Podczas II wojny światowej był członkiem Państwowej Komisji Nadzwyczajnej badającej zbrodnię katyńską. Komisja ta odpowiedzialnością za masakrę Polaków obarczyła Niemców.

[75. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

24 II 1885 urodził się **Stanisław Ignacy Witkiewicz** herbu Nieczuja, pseud. „Witkacy” (zm. 18 IX 1939 r.) - polski malarz, fotografik, pisarz, dramaturg i filozof. Był synem malarza i pisarza Stanisława Witkiewicza. W roku 1917 przyłączył się do grupy „formistów”. W roku 1919, wydał swoje główne dzieło estetyczne *Nowe formy w malarstwie i wynikające stąd nieporozumienia zawierające Teorię Czystej Formy*. Ta teoria estetyczna zdeterminowała jego

późniejszą twórczość malarską oraz teatralną. Pod wpływem teorii Witkacego wykreował swój teatr Tadeusz Kantor.

135. ROCZNICA URODZIN

24 II 1885 urodził się **Juliusz Kaden - Bandrowski** (zm. 8 VIII 1944r.) - polski pisarz, prozaik i publicysta, wolnomularz. W latach 1923 - 1926 i ponownie w 1933 roku przewodniczył Związkowi Zawodowemu Literatów Polskich. Napisał m.in.: *Zbytki*, *Pilsudczycy*, *Bitwa pod Konarami*, *Iskry*, *Mogiły*, *Przymierze serc* oraz *General Barcz*.

135. ROCZNICA URODZIN

25 II 1970 zmarł **Mark Rothko** właśc. Marcus Rothkowitz (ur. 25 IX 1903 r.) - amerykański malarz, przedstawiciel *color field painting*. Częstym motywem w jego twórczości są układane warstwami prostokąty. Jego obraz *Pomarańczowe, czerwone, żółte* to aktualnie najdroższe dzieło sztuki współczesnej. Drugim w kolejności najdroższym obrazem Rothko jest *Biały środek (żółty, różowy, lawendowy)*.

50. ROCZNICA ŚMIERCI

27 II 1945 urodził się **Jacek Janczarski** (zm. 2 II 2000 r.) - polski pisarz, dramaturg i scenarzysta filmowy. Był autorem scenariuszy do wielu polskich filmów i seriali, m.in. do *Zmienników* oraz twórcą programów satyrycznych i słuchowisk radiowych m.in. *Kocham pana, panie Sulku*, a wraz z Maciejem Zembatym stworzył *Rodzinę Poszepszyńskich* i magazyn *Zgryz*.

75. ROCZNICA URODZIN

20. ROCZNICA ŚMIERCI

28 II 1990 zmarł **Kornel Filipowicz** (ur. 27 X 1913 r.) - polski powieściopisarz, nowelista, scenarzysta i poeta. Autor 37 książek, znany głównie z krótkich form literackich. Współzałożyciel miesięcznika „Pismo”. Od 1969 roku do śmierci związany był z poetką Wisławą Szymborską.

30. ROCZNICA ŚMIERCI

MARZEC

- 2 III 1980** zmarł **Jarosław Leon Iwaszkiewicz**, pseudonim „Eleuter” (ur. 20 II 1894 r.) - polski prozaik, poeta i eseista, tłumacz i librecista. Współtwórca grupy poetyckiej Skamander. Współpracownik „Wiadomości Literackich”, wieloletni redaktor naczelny „Twórczości”.
[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 4 III 1900** urodził się **Jan Zachwatowicz** (zm. 18 VIII 1983r.) - polski architekt, znawca historii architektury polskiej. Był autorem, wybranego na konkursie w Hadze w 1954 roku, międzynarodowego znaku obiektu zabytkowego, wykorzystywanego od tamtej pory do oznaczania cennych miejsc i budynków.
[120. ROCZNICA URODZIN](#)
- 5 III 1945** urodził się **Maciej Jerzy Rybiński** (zm. 22 X 2009 r.) - polski dziennikarz, publicysta, felietonista, komentator polityczny, ekonomiczny i społeczny, satyryk, scenarzysta i pisarz. W zawodzie debiutował jako dziennikarz sportowy w tygodniku „Sportowiec”. Później został felietonistą tygodnika studenckiego. Był jednym ze scenarzystów serialu *Alternatywy 4*, a także współautorem wielu kryminałów.
[75. ROCZNICA URODZIN](#)
- 7 III 1875** urodził się **Maurice Ravel** (zm. 28 XII 1937 r.) - francuski kompozytor i pianista, jeden z przedstawicieli impresjonizmu w muzyce. Ravel współpracował m.in. z Siergiejem Diagielewem i Igorem Strawieńskim. Najśłynniejszy jego utwór to *Bolero*.
[145. ROCZNICA URODZIN](#)
- 7 III 1985** zmarł **Arkady Adam Fiedler** (ur. 28 XI 1894 r.) - polski prozaik, reportażysta, przyrodnik. W swoim życiu odbył 30 wypraw i podróży. Napisał 32 książki, które ukazały się w 23 językach w przeszło 10 - milionowym nakładzie. Obok wielu książek podróźniczych i dwóch wojennych, napisał także powieści dla młodzieży oraz książki autobiograficzne.
[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 10 III 1940** zmarł **Michaił Afanasjewicz Bulhakow** (ur. 15 V 1891 r.) - rosyjski pisarz i dramaturg. Twórca *Mistrza i Małgorzaty*, jednego z najważniejszych dzieł XX w. Inne ważne dzieła to: *Biała gwardia*, *Morfina*, *Psie serce*.
[80. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 11 III 2000** zmarł **Kazimierz Brandys** (ur. 27 X 1916 r.) - polski prozaik, eseista, autor scenariuszy filmowych. Jako ostatni z Polaków pochowany na paryskim cmentarzu Pere Lachaise.
[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

11 III 2005 zmarła **Karen Wynn Fonstad** (ur. 18 IV 1945 r.) - amerykańska kartografka tworząca mapy i opisy do najpopularniejszych książek fantastycznych. W 1981 roku wydała *Atlas Śródziemia*, który zawierał opis i geografię miejsc przedstawionych w *Silmarillionie*, *Hobbicie* i *Władcy Pierścieni*.

[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[75. ROCZNICA URODZIN](#)

13 III 1975 zmarł **Ivo Andrić** (ur. 10 X 1892 r.) - jugosłowiański powieściopisarz, nowelista i poeta, tworzący głównie w języku serbskim (lecz także w języku chorwackim). Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1961. Autor powieści-kronik poruszających tematy społeczne i obyczajowe, ukazujących życie w Bośni w XIX w.

[45. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

14 III 1980 zmarła **Anna Jantar** właśc. Anna Maria Kukulska (ur. 10 VI 1950r.) - polska piosenkarka, artystka, matka Natalii Kukulskiej. Jedna z najpopularniejszych i najśłynniejszych polskich piosenek lat 70. XX wieku. Jej największe przeboje to: *Tyle słońca w całym mieście*, *Za każdy uśmiech*, *Tylko mnie poproś do tańca*, *Nic nie może wiecznie trwać*, *Staruszek świat*, *Najtrudniejszy pierwszy krok*. Zginęła 14 marca 1980 w katastrofie samolotu Ił-62 „Mikołaj Kopernik” lecącego z Nowego Jorku.

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[70. ROCZNICA URODZIN](#)

16 III 1940 zmarła **Selma Ottilia Lovisa Lagerlöf** (ur. 20 XI 1858 r.) - szwedzka pisarka, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1909. Była pierwszą kobietą uhonorowaną tą nagrodą. Międzynarodową sławę zyskała dzięki książce dla dzieci *Cudowna podróż*.

[80. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

16 III 1970 zmarł **Jerzy Szaniawski** (ur. 10 II 1886 r.) - polski dramaturg, felietonista i pisarz, członek Polskiej Akademii Literatury. Rozgłos oraz pozycję jednego z najwybitniejszych dramaturgów polskich XX w. przyniosły mu sztuki: *Żeglarz*, *Adwokat i róże*, *Most*, *Dwa teatry*. Sławę przyniosła mu także seria opowiadań o profesorze Tutce.

[50. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

18 III 1860 urodził się **Jan Gwalbert Pawlikowski** (zm. 1839 r.) - polski ekonomista, publicysta i polityk, historyk literatury, taternik oraz pionier ochrony przyrody. Współorganizator Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego w Galicji i jego prezes w latach 1907–1915. Założyciel i redaktor czasopisma „Wierchy”, poświęconego Tatrom. Autor wielu prac

o Juliuszu Słowackim i jego poezji mistycznej. Prowadził też badania speleologiczne w Tatrach, jako pierwszy opisując jaskinie w Dolinie Kościeliskiej.

[160. ROCZNICA URODZIN](#)

18 III 1980 zmarł **Erich Fromm** (ur. 23 III 1900 r.) - niemiecki filozof, socjolog, psycholog i psychoanalityk pochodzenia żydowskiego. Fromm badał relacje i oddziaływania między jednostką a społeczeństwem. Twórczość Fromma charakteryzują wątki moralno-utopistyczne oraz wiara, że ludzkość mogłaby dojść do ukształtowania „zdrowego społeczeństwa”.

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[120. ROCZNICA URODZIN](#)

19 III 1985 zmarł **Leopold Tyrmand**, właśc. Jan Andrzej Stanisław Kowalski (ur. 16 V 1920 r.) - polski prozaik, publicysta, krytyk muzyczny. W czasie II wojny światowej wywieziony na przymusowe roboty do III Rzeszy. Po nieudanej próbie ucieczki uwięziony w obozie koncentracyjnym w Norwegii. Po wojnie początkowo przebywał w Norwegii i Danii. W 1946 roku wrócił do kraju. Pracownik redakcji „Przekroju” i współpracownik „Tygodnika Powszechnego”. W 1966 roku wyjechał z Polski i osiedlił się jako emigrant w USA. Współpracownik czasopisma „The New Yorker”. Wykładowca w State University of New York i Uniwersytetu Columbia.

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[100. ROCZNICA URODZIN](#)

19 III 1910 urodził się **Kazimierz Wyka** (zm. 19 I 1975 r.) - polski historyk i krytyk literatury, eseista, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. W swych analizach literackich zajmował się szczególnie romantyzmem i Młodą Polską. Fascynowała go twórczość Stanisława Brzozowskiego. Współzałożyciel i dyrektor Instytutu Badań Literackich PAN w Warszawie.

[110. ROCZNICA URODZIN](#)

[45. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

23 III 1900 urodził się **Erich Fromm** (zm. 18 III 1980 r.) - niemiecki filozof, socjolog, psycholog i psychoanalityk pochodzenia żydowskiego. Fromm zajmował się psychologią społeczną, badał relacje i oddziaływania między jednostką a społeczeństwem. Twórczość Fromma charakteryzują wątki moralno-utopistyczne oraz wiara, że ludzkość mogłaby dojść do ukształtowania „zdrowego społeczeństwa”.

[120. ROCZNICA URODZIN](#)

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

23 III 1910 urodził się **Akira Kurosawa** (zm. 6 IX 1998 r.) - japoński reżyser, scenarzysta i producent filmowy. Najbardziej znanymi jego dziełami są filmy z lat 50. i 60., np. *Siedmiu samurajów*, *Piętno śmierci*, *Tron we krwi*. Choć

w Europie i USA Kurosawa był bardzo ceniony, to w Japonii jego filmy były przyjmowane bardzo chłodno przez widzów i krytykę.

[110. ROCZNICA URODZIN](#)

24 III 1910 zmarł **Jules Gabriel Verne** (ur. 6 II 1828 r.) - francuski pisarz, dramaturg, działacz społeczny, uważany za jednego z protoplastów fantastyki naukowej. Pisał powieści podróżnicze i fantastyczno-naukowe oraz historyczne, geograficzne, kryminalne, sztuki teatralne i wiersze. Najważniejsze jego dzieła to: *Podróż do wnętrza Ziemi*, *Dzieci kapitana Granta*, *20.000 mil podmorskiej żeglugi*, *W 80 dni dookoła świata*.

[110. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

28 III 1985 zmarł **Marc Chagall** właśc. Mojsza Zacharowicz Szagałow (ur. 25 VI 1887 r.) - rosyjski malarz i grafik żydowskiego pochodzenia posiadający obywatelstwo rosyjskie i francuskie. Czołowy przedstawiciel kubizmu i internacjonalizmu w malarstwie. Muzeum jego dzieł znajduje się w Nicei.

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

28 III 2010 zmarła **Zofia Romanowiczowa** (ur. 1922) - polska pisarka i tłumaczka. Była sekretarką Melchiora Wańkowicza. W 1961 r. w antologii *Wiersze obozowe* ukazały się jej wiersze z okresu pobytu w obozie w Ravensbrück. Należała do Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie, a od 1989 roku Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Jej archiwum znajduje się w Archiwum Emigracji w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

30 III 2010 zmarł **Krzysztof Teodor Toeplitz** właśc. Krzysztof Toeplitz, ps. „KAT”, „KTT” i in. (ur. 1933) - polski dziennikarz, pisarz i działacz polityczny, felietonista, publicysta, krytyk filmowy, autor scenariuszy filmowych (m.in. serialu *Czterdziestolatek*), sztuk teatralnych i programów telewizyjnych.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

KWIECIEŃ

1 IV 1750 urodził się **Hugo Kołłątaj herbu Kotwica** (zm. 28 II 1812 r.) - polityk, mąż stanu, pisarz, publicysta oświeceniowy, satyryk, poeta, geograf, historyk, działacz gospodarczy i ksiądz. Ideolog polskiego oświecenia, działacz Komisji Edukacji Narodowej, reformator i rektor Akademii Krakowskiej; organizator Kuźnicy Kołłątajowskiej. Był współautorem Konstytucji 3 Maja 1791 r. Członek władz powstania kościuszkowskiego 1794 r.. Rzecznik reform społeczno –gospodarczych.

[270. ROCZNICA URODZIN](#)

1 IV 1875 urodził się **Edgar Wallace** (zm. 10 II 1932 r.) - powieściopisarz angielski, korespondent wojenny podczas wojny burskiej. Autor książek o Afryce, ale przede wszystkim stu kilkudziesięciu powieści awanturniczokryminalnych, tłumaczonych na wiele języków, m.in. *Klub sprawiedliwych*.

[145. ROCZNICA URODZIN](#)

1 IV 1925 urodził się **Wojciech Jerzy Has** (zm. 3 X 2000 r.) - polski reżyser filmowy, scenarzysta, producent. Wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. W 1962 roku, zrealizował na podstawie opowiadania i scenariusza Kazimierza Brandysa film *Jak być kochaną*, zaliczany do najlepszych filmów reżysera. W latach 1964–1973 powstały jego najbardziej znaczące dzieła: *Rękopis znaleziony w Saragossie*, *Szyfry*, *Lalka* oraz *Sanatorium pod Klepsydrą*.

[95. ROCZNICA URODZIN](#)

[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

2 IV 1840 urodził się **Émile Zola** (zm. 29 IX 1902 r.) - pisarz francuski, eseista, krytyk sztuki. Był głównym przedstawicielem i teoretykiem naturalizmu. Jego twórczość wywarła znaczący wpływ na wielu powieściopisarzy XX wieku. Najślawniejsze jego powieści to: *W matni*, *Nana*, *Germinal*, *Ziemia*, *Kłeska*.

[180. ROCZNICA URODZIN](#)

2 IV 2005 zmarł **Jan Paweł II**, właśc. Karol Józef Wojtyła (ur. 18 V 1920 r.) - polski biskup rzymskokatolicki, biskup pomocniczy krakowski, a następnie arcybiskup metropolita krakowski, kardynał, zastępca przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski (1969-1978), 264. papież i 6. Suweren Państwa Watykańskiego (16 października 1978 – 2 kwietnia 2005), kawaler Orderu Orła Białego, Święty Kościoła katolickiego. Poeta i poliglota, a także aktor, dramaturg i pedagog. Filozof historii, fenomenolog, mistyk i przedstawiciel personalizmu chrześcijańskiego.

[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[100. ROCZNICA URODZIN](#)

3 IV 1990 zmarł **Stanisław Sokołowski junior** (ur. 14 VIII 1900 r.) - polski geolog, profesor Instytutu Geologicznego, taternik. Był znawcą Tatr i Karpat fliszowych, a także odkrywcą wód termalnych na Podhalu. Był autorem ekspertyz geologicznych do licznych zakopiańskich inwestycji, takich jak budowa Drogi Junaków, Domy Turysty, przebudowa Wielkiej Skoczni czy budowa toru slalomowego.

[30. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
[120. ROCZNICA URODZIN](#)

4 IV 1980 zmarł **Władysław Tatarkiewicz** (ur. 3 IV 1886 r.) - filozof i historyk filozofii, estetyk i etyk, historyk sztuki, członek Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk. Autor m.in. 3-tomowej *Historii filozofii*, zawierającej syntetyczny przegląd poglądów i kierunków filozoficznych w różnych okresach historii. Był członkiem filozoficznej szkoły lwowsko-warszawskiej, która przyniosła odrodzonej Polsce wielu wybitnych naukowców: filozofów, logików, psychologów, socjologów, a także organizatorów życia akademickiego

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

4 IV 1980 zmarł **Aleksander Ford** (ur. 24 XI 1908 r.) - polski reżyser filmowy i scenarzysta. W latach 1948–1968 był wykładowcą w łódzkiej Szkole Filmowej – jego uczniami byli m.in. Andrzej Wajda i Roman Polański. W 1968 w wyniku antysemickiej nagonki został pozbawiony prawa do pełnienia jakiejkolwiek funkcji w kinematografii. W 1969 wyemigrował z Polski: najpierw do Izraela, następnie do RFN, potem do Danii, na koniec do Stanów Zjednoczonych. Był reżyserem takich filmów jak m.in.: *Krzyżacy*, *Ósmy dzień tygodnia*, *Młodość Chopina*, *Mascotte*.

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

5 IV 2005 zmarł **Saul Bellow** (ur. 10 VI 1915 r.) - amerykański pisarz, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1976 roku za "humanistyczne zrozumienie i subtelną analizę współczesnej kultury zawartą w jego twórczości". W swoich powieściach ukazywał losy jednostek wyobcowanych, zwykle amerykańskich Żydów, zmagających się z własną nadwrażliwością i biernością, z obojętnością otoczenia i uprzedzeniami rasowymi.

[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
[105. ROCZNICA URODZIN](#)

6 IV 1915 urodził się **Tadeusz Kantor** (zm. 8 XII 1990 r.) - polski malarz, reżyser, scenograf, teoretyk sztuki, grafik, autor manifestów artystycznych, animator życia kulturalnego. Założyciel Teatru Cricot 2 w Krakowie, w którym od 1975 roku wystawiał adaptacje dramatów Stanisława Ignacego Witkiewicza, następnie własne przedstawienia. Do najsłynniejszych jego prac należą: *Dziennik z podróży*, *Człowiek i stół*, *Niebezpieczne*

odwrócenie i *Powrót do domu rodzinnego*, cykl ambalazy, a także głośne przedstawienia teatralne *Umarła klasa* i *Wielopole, Wielopole*.

105. ROCZNICA URODZIN

30. ROCZNICA ŚMIERCI

8 IV 2010 zmarł **Malcolm McLaren**, właśc. Malcolm Robert Andrew Edwards (ur. 22 I 1946 r.) - brytyjski impresario, publicysta, projektant mody i muzyk szkocko-żydowskiego pochodzenia, promotor punk rocka i menedżer zespołu Sex Pistols. W roku 1993 nagrał płytę *Paris*, na której znalazł się utwór *Paris, Paris* – duet z francuską gwiazdą kina Catherine Deneuve.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

10 IV 1920 urodził się **Maciej Słomczyński** (zm. 20 III 1998 r.) - polski pisarz i tłumacz. Swoje powieści kryminalne podpisywał pseudonimem Joe Alex, natomiast powieści milicyjne podpisywał pseudonimem Kazimierz Kwaśniewski. Przełożył m.in. *Ulissesa* i *Podróże Guliwera*, jako jedyna osoba na świecie przetłumaczył wszystkie dzieła Williama Shakespeare'a. Jako Joe Alex był autorem scenariuszy filmowych, sztuk teatralnych oraz widowisk i audycji telewizyjnych.

100. ROCZNICA URODZIN

14 IV 1930 zmarł **Władimir Władimirowicz Majakowski** (ur. 7 (19) VII 1893 r.) - rosyjski poeta i dramaturg. Był przedstawicielem kubofuturyzmu (awangardowego kierunku w sztuce współczesnej łączącego w sobie elementy kubizmu i futuryzmu) okresu rosyjskiego srebrnego wieku. Znakomity rysownik, scenarzysta oraz aktor filmowy. Wybrana twórczość to m.in. *Flet kręgosłupa*, *Wojna i świat*, *W okowach filmu*, *Włodzimierz Iljicz Lenin*.

90. ROCZNICA ŚMIERCI

15 IV 1980 zmarł **Jean-Paul Charles Aymard Sartre** (ur. 21 VI 1905 r.) - powieściopisarz, dramaturg, eseista i filozof francuski. Był czołowym przedstawicielem egzystencjalizmu ateistycznego. Pod koniec życia odszedł od egzystencjalizmu i rozwinął własną wersję socjologii marksistowskiej. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1964, której przyjęcia odmówił. Jego współpracowniczką i towarzyszką życia była pisarka, feministka i filozofka Simone de Beauvoir.

40. ROCZNICA ŚMIERCI

115. ROCZNICA URODZIN

17 IV 1865 urodziła się **Urszula Ledóchowska**, właśc. Julia Maria Halka-Ledóchowska z Leduchowa herbu Szaława (zm. 29 V 1939 r.) - święta katolicka, założycielka Urszulanek Serca Jezusa Konającego. Powszechnie ceniono ją i szanowano za poświęcenie dla innych (zwłaszcza dzieci) oraz pogodę ducha, którą sama uznawała za świadectwo więzi z Chrystusem.

20 czerwca 1983 roku w Poznaniu Jan Paweł II beatyfikował matkę Urszulę, a 18 maja 2003 roku w Rzymie kanonizował.

155. ROCZNICA URODZIN

17 IV 1885 urodziła się **Karen Blixen** właśc. Karen Christence von Blixen-Finecke (zm. 7 IX 1962 r.) - pisarka duńska, tworząca także w języku angielskim. Autorka znana głównie ze wspomnień o swoim życiu w Kenii, wydanych jako *Pożegnanie z Afryką* oraz opowiadań: *Anegdota o przeznaczeniu*, *Cienie na trawie*, traktujących m.in. o jej pobycie i pracy w Kenii.

135. ROCZNICA URODZIN

18 IV 1955 zmarł **Albert Einstein** (ur. 14 III 1879 r.) – niemiecki fizyk żydowskiego pochodzenia, jeden z największych fizyków-teoretyków XX wieku, twórca ogólnej i szczególnej teorii względności, współtwórca korpuskularno-falowej teorii światła, odkrywca emisji wymuszonej. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki w 1921 roku za wyjaśnienie efektu fotoelektrycznego. Opublikował ponad 450 prac, w tym ponad 300 naukowych. Wniósł też swój wkład do rozwoju filozofii nauki.

65. ROCZNICA ŚMIERCI

18 IV 1945 urodziła się **Karen Wynn Fonstad** (zm. 11 III 2005 r.) - amerykańska kartografka tworząca mapy i opisy do najpopularniejszych książek fantastycznych. W 1981 roku wydała *Atlas Śródziemia*, który zawierał opis i geografie miejsc przedstawionych w *Silmarillionie*, *Hobbicie* i *Władcy Pierścieni*.

75. ROCZNICA URODZIN

15. ROCZNICA ŚMIERCI

20 IV 1895 urodził się **Jerzy Petersburski** (zm. 7 X 1979 r.) - kompozytor muzyki popularnej, także do wielu znanych przebojów, takich jak: *To ostatnia niedziela* czy *Tango milonga*. Współpracował z kabaretami oraz teatrzykami warszawskimi. Był autorem muzyki do wielu filmów nakręconych przed II wojną światową. W 1936 roku otrzymał Złoty Krzyż Zasługi.

125. ROCZNICA URODZIN

20 IV 1905 urodziła się **Hanna Januszewska-Moszyńska** (zm. 18 VII 1980 r.) - polska prozaiczka, poetka, tłumaczka, autorka sztuk teatralnych i słuchowisk. Współpracowała z czasopismami skierowanymi do najmłodszych czytelników: „Płomyczek”, „Płomyk”, „Miś” i „Świerszczyk”. Jej twórczość obejmowała wiersze, bajki, opowiadania, których kanwą często były opowiadania ludowe, polski folklor, wydarzenia historyczne. Książka *Bajki o czterech wiatrach* jest wpisana na Listę Honorową im. H. Ch. Andersena. Napisała m.in. cykl o wędrującej Pyzie.

115. ROCZNICA URODZIN

40. ROCZNICA ŚMIERCI

20 IV 1910 urodził się **Jan Dobraczyński** pseud. „Eugeniusz Kurowski”, „j.d.”, „J.D.” (zm. 5 III 1994 r.) - polski pisarz i publicysta. Uczestnik kampanii wrześniowej i powstania warszawskiego, generał brygady, poseł na Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej I i IX kadencji. Członek prezydium Frontu Jedności Narodu. W 1982 został przewodniczącym Tymczasowej Rady Krajowej Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego (PRON), powołanej w związku ze stanem wojennym przez władze PRL. W październiku 1988 roku został awansowany do stopnia generała brygady w stanie spoczynku.

110. ROCZNICA URODZIN

21 IV 1910 zmarł **Mark Twain** (ur. 30 XI 1835 r.) - amerykański pisarz pochodzenia szkockiego, satyryk, humorysta, wolnomularz. Najbardziej znany jest z powieści skierowanych do młodego odbiorcy, np.: *Przygody Tomka Sawyerera*, *Przygody Hucka i Księżę i żebrak*. Pisarz William Faulkner nazwał Marka Twaina „ojcem amerykańskiej literatury”.

110. ROCZNICA ŚMIERCI

185. ROCZNICA URODZIN

26 VII 1995 zmarła **Hanna Ożogowska** (ur. 20 VII 1904 r.) - polska prozaiczka, poetka i tłumaczka literatury rosyjskiej, niemieckiej i włoskiej. Debiutowała w 1932 roku na łamach tygodnika „Płomyk” jako autorka literatury dziecięcej. W późniejszych latach została redaktorem naczelnym „Płomyka”. W latach 1972–1988 była wiceprezesem Polskiej Sekcji IBBY. Znana przede wszystkim z książek dla młodzieży.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

28 IV 2010 zmarła **Stefania Nina Grodzieńska-Jurandot** (ur. 2 IX 1914 r.) - polska pisarka, aktorka estradowa i teatralna, satyryczka. W czasie II wojny światowej pisała wiersze pod pseudonimem Stefania Ney, wydane w 1949 roku w zbiorze *Dzieci getta*. Po wojnie zaczęła pisywać felietony do „Szpilek”, pisywała także monologi i skecze. Przez kilka lat Stefania Grodzieńska pracowała w Polskim Radiu, a przez kilkanaście lat w redakcji rozrywki Telewizji Polskiej.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

29 IV 1980 zmarł **Alfred Joseph Hitchcock** (ur. 13 VIII 1899 r.) - brytyjski reżyser i producent filmowy uznawany za jednego z najbardziej wpływowych twórców filmowych w historii kina. Odznaczony Orderem Imperium Brytyjskiego. Uznawany za pioniera suspense i thrillera psychologicznego. W 1955 roku przyjął obywatelstwo amerykańskie. Wyreżyserował 53 filmy fabularne.

40. ROCZNICA ŚMIERCI

29 IV 2010 zmarł **Ryszard Matuszewski** (ur. 18 VIII 1914 r.) - polski eseista, krytyk literacki, autor podręczników szkolnych, tłumacz. Członek Związku Literatów Polskich, Stowarzyszenia Pisarzy Polskich oraz Polskiego PEN Clubu. Napisał min.: *Doświadczenia i mity*, *Literatura polska lat 1918-1939*, *Z bliska*, *Literatura polska 1939-1991*, *Alfabet*. *Moje spotkania z Czesławem Miłoszem*, *Wisławy Szymborskiej dary przyjaźni i dowcipu*.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

30 IV 1870 urodził się **Ferenc Lehár** (zm. 1948r.) - kompozytor węgierski. Czołowy przedstawiciel tzw. operetki wiedeńskiej. Jego twórczość operetkowa porównywana jest do twórczości słynnej wiedeńskiej rodziny Straussów. Oprócz utworów scenicznych pisał również partytury dla filmu, poematy symfoniczne, koncerty na skrzypce, walce i marsze, utwory na fortepian oraz niezliczone piosenki. Najbardziej znane jego dzieła to: *Wesoła wdówka*, *Cygańska miłość*, *Kraina uśmiechu*.

150. ROCZNICA URODZIN

MAJ

1 I 1900 urodził się **Aleksander Wat**, właśc. Aleksander Chwat (zm. 29 VII 1967 r.) - poeta i prozaik, tłumacz literatury anglosaskiej, francuskiej, niemieckiej, rosyjskiej i radzieckiej. Współtwórca polskiego futuryzmu. Jego twórczość to przede wszystkim groteska, liryka osobista oraz refleksyjno – filozoficzna.

[120. ROCZNICA URODZIN](#)

3 V 1985 zmarł **Wojtek Bellon**, właśc. Wojciech Jerzy Belon (ur. 14 III 1952 r.) - polski pieśniarz, poeta, kompozytor. Wykonawca piosenki poetyckiej i studenckiej, założyciel Wolnej Grupy Bukowina.

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

4 V 1910 urodził się **Jerzy Waldorff-Preyss** herbu Nabram (zm. 29 XII 1999 r.) - polski pisarz, publicysta, krytyk muzyczny i działacz społeczny. W XX-leciu międzywojennym luźno związany z obozem młodokonserwatystów. Po 1945 roku związany z tygodnikiem „Przekrój”. Komentator muzyczny Polskiego Radia i felietonista tygodników „Świat” i „Polityka”. Autor 20 książek, głównie poświęconych muzyce poważnej. Inicjator powstania Muzeum Karola Szymanowskiego w Zakopanem i Muzeum Teatralnego w Warszawie. W 1974 roku Waldorff założył Społeczny Komitet Opieki na rzecz Ochrony Starych Powązek.

[110. ROCZNICA URODZIN](#)

5 V 1890 urodził się **Stanisław Baczyński**, właśc. Bittner, pseud. „Adam Kersten”, „Akst” (zm. 27 VII 1939 r.) - polski pisarz, krytyk literacki, publicysta i historyk literatury, działacz socjalistyczny, żołnierz Legionów Polskich, kapitan piechoty Wojska Polskiego. Publikował m.in. w czasopiśmie „Wiek XX” i „Lewy Tor”. W latach 1929-1930 wydawał w Warszawie miesięcznik literacki „Europa”. Był ojcem poety Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Syn zadedykował mu wiersz *Elegia*, napisany po śmierci ojca w sierpniu 1939 roku.

[130. ROCZNICA URODZIN](#)

6 V 1915 urodził się **George Orson Welles** (zm. 10 X 1985 r.) - amerykański twórca filmowy, teatralny oraz radiowy. Reżyser, producent, scenarzysta i aktor filmowy. Jeden z najbardziej wpływowych twórców tych dziedzin kultury. Najbardziej znany z realizacji słuchowiska radiowego *Wojna światów* oraz filmu *Obywatel Kane*, który na przestrzeni lat uznawany był za jeden z najwybitniejszych filmów wszech czasów. W 1970 roku Welles nagrodzony został specjalnym Oscarem za całokształt twórczości.

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

7 V 1985 zmarł **Adam Bahdaj** ps. „Jan Kot”, „Dominik Damian” (ur. 2 I 1918 r.) - polski pisarz, tłumacz z języka węgierskiego. Uczestnik wojny obronnej 1939 roku. W czasie II wojny światowej był kurierem tatrzańskim. Bahdaj jest znany głównie z powieści dla dzieci i młodzieży. Powieści sensacyjne pisał pod pseudonimem Dominik Damian. Napisał m.in. : *Podróż za jeden uśmiech, Stawiam na Tolka Banana, Telemach w dżinsach, Wakacje z duchami, Mały pingwin Pik-Pok.*
35. ROCZNICA ŚMIERCI

9 V 1935 urodziła się **Halina Poświatowska** (zm. 11 X 1967 r.) - poetka polska. Jej twórczość to głównie liryka miłosna i refleksyjna. Tomik *Hymn bałwochwalczy*, to naznaczona piętnem śmiertelnej choroby autorki liryka refleksyjna. Głównymi motywami jej twórczości poetyckiej były przeplatające się wzajemnie miłość i śmierć. Poezja Haliny Poświatowskiej stanowi studium natury ludzkiej, kobiety pragnącej miłości i kobiety świadomej swej śmierci.
85. ROCZNICA URODZIN

9 V 1860 urodził się **James Matthew Barrie** (zm. 19 VI 1937 r.) - szkocki dramaturg i powieściopisarz, który zasłynął na całym świecie jako autor sztuki i powieści *Piotruś Pan*. Barrie jako znakomity dramaturg oraz autor *Piotrusia Pana* odebrał wiele zaszczytów: poznał Rodzinę Królewską, w 1913 roku otrzymał tytuł szlachecki baroneta, zaś w 1922 został odznaczony Orderem Zasługi.
160. ROCZNICA URODZIN

12 V 1935 zmarł **Józef Klemens Piłsudski** herbu własnego (ur. 5 XII 1867 r.) - polski działacz socjalistyczny i niepodległościowy, polityk. Naczelnik Państwa w latach 1918–1922. Naczelnny wódz Armii Polskiej od 11 listopada 1918 roku. Pierwszy marszałek Polski od 19 marca 1920 r.. Dwukrotny premier Polski (1926–1928 i 1930), twórca tzw. rządów sanacyjnych w II Rzeczypospolitej wprowadzonych w 1926 po przewrocie majowym; współzałożyciel Polskiej Partii Socjalistycznej i Organizacji Bojowej PPS. W młodości, podczas prowadzenia działalności konspiracyjnej, znany pod pseudonimami Wiktor i Mieczysław. Wśród zwolenników Piłsudskiego, zwłaszcza z czasów służby w Legionach Polskich, używano jego przydomków – Komendant, Dziadek, Marszałek oraz Ziuk.
85. ROCZNICA ŚMIERCI

12 V 1970 zmarł **Władysław Anders** (ur. 11 VIII 1892 r.) - polski wojskowy i polityk, generał dywizji Polskich Sił Zbrojnych, twórca Armii Polskiej w ZSRR, dowódca 2.Korpusu Polskiego podczas operacji włoskiej, m.in. w bitwie pod Monte Cassino. Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, następca prezydenta RP na uchodźstwie w latach 1950–1954, w 1954 roku mianowany przez władze emigracyjne generałem broni. Od

1954 roku członek Rady Trzech.

[50. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

14 V 1930 zmarł **Władysław Orkan**, właśc. Franciszek Ksawery Smaciarz (ur. 27 XI 1875 r.) - pisarz tworzący w okresie Młodej Polski. Pisał dramaty, wiersze, powieści i nowele, utwory publicystyczne. Tematyka jego utworów to głównie obraz biednej polskiej wsi. Ale był również wspaniałym humorystą, piewcą urody gorceńskiego pejzażu. Współzałożyciel i pierwszy prezes Związku Podhalan. W 2012 roku Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie ustanowił nagrodę Województwa Małopolskiego im. Władysława Orkana za wybitne osiągnięcia w dziedzinie działalności artystycznej i kulturalnej oraz za propagowanie idei regionalizmu dla lokalnych grup twórców działającym na terenie województwa małopolskiego.

[90. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[145. ROCZNICA URODZIN](#)

15 V 1905 zmarł **Adrian Mikołaj Głębocki** (ur. 8 IX 1833 r.) - polski malarz, rysownik, litograf, ilustrator książkowy i pedagog. Wśród jego prac wiele miejsca zajmują obrazy o tematyce religijnej oraz sceny rodzajowe i historyczne. Ważną cechą jego twórczości, szczególnie rysunków i akwarel, jest ich wartość dokumentalna. Wiele miejsca w swym dorobku poświęcił on utrwaleniu zabytków architektury. Jego ilustracje znalazły się także w *Encyklopedii staropolskiej* autorstwa Zygmunta Glogera.

[115. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

16 V 1920 urodził się **Leopold Tyrmand**, właśc. Jan Andrzej Stanisław Kowalski (zm. 19 III 1985 r.) - polski prozaik, publicysta, krytyk muzyczny. W czasie II wojny światowej wywieziony na przymusowe roboty do III Rzeszy. Po nieudanej próbie ucieczki uwięziony w obozie koncentracyjnym w Norwegii. W 1946 roku wrócił do kraju. Pracownik redakcji „Przekroju” i współpracownik „Tygodnika Powszechnego”. W 1966 roku wyjechał z Polski i osiedlił się jako emigrant w USA. Współpracownik czasopisma „The New Yorker”. Wykładowca w State University of New York i Uniwersytetu Columbia.

[100. ROCZNICA URODZIN](#)

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

16 V 2000 zmarł **Andrzej Szczypiorski** (ur. 3 II 1928 r.) - polski pisarz, scenarzysta, polityk, w czasie II wojny światowej żołnierz Armii Ludowej, uczestnik powstania warszawskiego, więzień obozu Sachsenhausen, od lat 70. działacz opozycji w PRL. W swoich dziełach często ukazywał złożoność rzeczywistości i trudność w dokonywaniu wyborów moralnych, zwłaszcza

w sytuacjach ekstremalnego zagrożenia życia. Piętnował w swoich wypowiedziach i publikacjach wady Polaków, krytykował też działalność Kościoła katolickiego.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

17 V 1920 urodziła się **Zofia Rysiówna** (zm. 17 XI 2003 r.) - polska aktorka teatralna, filmowa i telewizyjna. Wystąpiła w blisko 70. spektaklach Teatru Telewizji. W czasie II wojny światowej kluczowa uczestniczka uwolnienia 28 lipca 1940 r. Jana Karskiego ze szpitala w Nowym Sączu z rąk Gestapo, w związku z czym została aresztowana wiosną 1941, a następnie osadzona w niemieckim obozie koncentracyjnym w Ravensbrück.

100. ROCZNICA URODZIN

18 V 1910 zmarła **Eliza Orzeszkowa** herbu Korwin (ur. 6 VI 1841 r.) - polska pisarka epoki pozytywizmu. Dwukrotnie w 1905 i 1909 roku nominowana była do nagrody Nobla. Orzeszkowa była jedną z pierwszych polskich kobiet, które publicznie zabierały głos w sprawie emancypacji. Jej *Marta* to jedna z pierwszych polskich powieści feministycznych o prawie kobiet do wykształcenia i pracy. Jest jedną z najwybitniejszych powieściopisarek okresu polskiego pozytywizmu.

110. ROCZNICA ŚMIERCI

18 V 1920 urodził się **Jan Paweł II** właśc. Karol Józef Wojtyła (zm. 2 IV 2005 r.) - polski biskup rzymskokatolicki, biskup pomocniczy krakowski, a następnie arcybiskup metropolita krakowski, kardynał, zastępca przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski (1969-1978), 264. papież i 6. Suweren Państwa Watykańskiego (16 października 1978 – 2 kwietnia 2005), kawaler Orderu Orła Białego, błogosławiony Kościoła katolickiego. Poeta i poliglota, a także aktor, dramaturg i pedagog. Filozof historii, fenomenolog, mistyk i przedstawiciel personalizmu chrześcijańskiego.

100. ROCZNICA URODZIN

15. ROCZNICA ŚMIERCI

19 V 1955 zmarł **Tadeusz Sygietyński** (ur. 24 IX 1896 r.) - polski kompozytor i dyrygent, pedagog muzyczny. Po wojnie, w 1948 założył Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Mazowsze”, który stał się jego twórczym i artystycznym spełnieniem. Skomponował wiele piosenek ludowych, 20 tańców ludowych, 28 piosenek estradowych, operę-balet *Karczma na rozdrożu*, *Szkice mazowieckie* i koncert fortepianowy *Capriccio*. Najbardziej znane utwory „Mazowsza” opracowane przez niego to: *Kukuleczka*, *Polonez warszawski*, *Warszawski dzień*, *Ej przeleciał ptaszek*.

65. ROCZNICA ŚMIERCI

19 V 1965 zmarła **Maria Dąbrowska** (ur. 6 X 1889 r.) - powieściopisarka, eseistka, dramatopisarka, tłumaczka literatury duńskiej, angielskiej i rosyjskiej.

Jedna z ważniejszych polskich powieściopisarek XX wieku. Była nominowana do Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w latach: 1939, 1957, 1959 i 1960. Autorka tetralogii powieściowej *Noce i dnie*.

[55. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

21 V 1970 zmarł **Leonid Teliga** (ur. 28 V 1917 r.) - oficer piechoty Wojska Polskiego II RP i Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii, żeglarz jachtowy, dziennikarz, tłumacz, pisarz. Pierwszy Polak który samotnie okrążył Ziemię na drewnianym jachcie „SY Opty” w latach 1967–1969. Teliga jest autorem blisko 30 (tłumaczonych na wiele języków) książek, słuchowisk radiowych, wierszy, opowiadań.

[50. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

22 V 1885 zmarł **Victor Hugo** (ur. 26 II 1802 r.) - francuski pisarz, poeta, dramaturg i polityk, członek Akademii Francuskiej. Jeden z najważniejszych twórców literatury francuskiej i czołowy przedstawiciel romantyzmu francuskiego. Twórczość pisarza cechuje bogactwo, zróżnicowanie tematyczne i gatunkowe. Do najślawniejszych należą powieści: *Katedra Marii Panny w Paryżu i Nędznicy*.

[135. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

22 V 2000 zmarł **Krzysztof Boruń** (ur. 29 XI 1923 r.) - polski pisarz science-fiction, popularyzator nauki. Był dziennikarzem, autorem wielu esejów, felietonów, artykułów i książek. Był aktywnym popularyzatorem astronomii w tym także członkiem-założycielem Polskiego Towarzystwa Astronautycznego i Polskiego Towarzystwa Cybernetycznego.

[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

24 V 1905 urodził się **Michail Aleksandrowicz Szołochow** (zm. 21 II 1984 r.) - rosyjski pisarz oraz działacz polityczny i kulturalny. W 1965 roku został laureatem Nagrody Nobla w dziedzinie literatury, za epopeję powieściową *Cichy Don*. Dzięki powieści *Cichy Don* i przejmującej mikropowieści *Los człowieka*, wpisał się na trwałe do literatury światowej, jako kontynuator innego wielkiego rosyjskiego epika – Lwa Tołstoja.

[115. ROCZNICA URODZIN](#)

27 V 1840 zmarł **Niccolò Paganini** (ur. 7 X 1782 r.) - włoski skrzypek, kompozytor, altowiolista i gitarzysta. Zyskał sławę wirtuoza skrzypiec. Koncertował w wielu miastach europejskich, m.in. w 1829 r. w Poznaniu i Warszawie. Twórca nowoczesnej techniki gry i faktury skrzypcowej.

[180. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

29 V 2010 zmarł **Dennis Lee Hopper** (ur. 17 V 1936 r.) - amerykański aktor, reżyser i scenarzysta filmowy. Twórca (autor scenariusza, reżyser i odtwórca

jednej z głównych ról) filmu *Swobodny jeździec*, uważanego za manifest pokolenia amerykańskiego lat 70.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

30 V 1960 zmarł **Boris Leonidowicz Pasternak** (ur. 10 II 1890 r.) - rosyjski poeta i prozaik pochodzenia żydowskiego. Za swoją najśłynniejszą powieść, *Doktor Żywago* otrzymał w 1958 roku Literacką Nagrodę Nobla. Władze komunistyczne uznały utwór za antyradziecki i zmusiły autora do odmowy przyjęcia nagrody. Boris Pasternak uważany jest dziś za jednego z czołowych rosyjskich pisarzy dysydentów. Zajmował się również tłumaczeniami, m.in. utworów J. Słowackiego, W. Shakespeare'a i J.W. Goethego.

60. ROCZNICA ŚMIERCI

130. ROCZNICA URODZIN

30 V 2005 zmarł **Tomasz Pacyński** (ur. 1958 r.) - polski pisarz fantastyczny. Redaktor naczelny czasopisma internetowego „Fahrenheit”. Publikował na łamach „Science Fiction”, „Sfery” i „Fantasy” oraz w internetowych czasopismach „Fahrenheit”, „Esensja”, „Fantazin” i „Srebrny Glob”. Opublikował cztery powieści.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

CZERWIEC

- 3 VI 1890** zmarł **Oskar Kolberg**, właśc. Henryk Oskar Kolberg (ur. 28 II 1814 r.) - polski etnograf, folklorysta i kompozytor. Jako pierwszy badacz zebrał i usystematyzował kulturę ludową, dzieląc ją według regionów. W swoich badaniach terenowych Kolberg dostrzegał wzajemne związki elementów kultury ludowej. Opublikował usystematyzowany zbiór ok. 10 tys. melodii ludowych z terenu dawnej Polski i krajów sąsiednich. Tworzył hasła z zakresu muzyki i mitologii w *Encyklopedii Powszechnej Orgelbranda*.
[130. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 4 VI 1960** zmarł **Józef Haller** von Hallenburg (ur. 13 VIII 1873 r.) - generał broni Wojska Polskiego, Naczelnny Dowódca wszystkich Wojsk Polskich od 4 października 1918 roku, komendant Legionów, minister bez teki w drugim rządzie Władysława Sikorskiego w październiku 1939 roku. Harcmistrz, Przewodniczący ZHP, działacz polityczny i społeczny, brat stryjeczny gen. Stanisława Hallera von Hallenburga. Odznaczony orderami: Orła Białego i Virtuti Militari.
[60. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 6 VI 1875** urodził się **Paul Thomas Mann** (zm. 12 VIII 1955 r.) - niemiecki prozaik i eseista, laureat literackiej Nagrody Nobla w 1929 roku. Uznany za najwybitniejszego pisarza niemieckiego pierwszej połowy XX wieku i jednego z najwybitniejszych w dziejach literatury niemieckiej. Ocenia się, że Mann stworzył nowy typ powieści epickiej o charakterze intelektualnym i nierzadko ironicznym. W okresie Republiki Weimarskiej i po jej upadku Mann był orędownikiem demokracji i parlamentaryzmu oraz ogólnie pojętego humanizmu.
[145. ROCZNICA URODZIN](#)
[65. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 6 VI 2010** zmarł **Jan Stryczyński** (ur. 12 IV 1931 r.) - polski lekarz radiolog, taternik i alpinista, uczestnik wypraw w najwyższe góry świata, autor szeregu pierwszych przejść i wejść. Brał udział w wielu wyprawach w Kaukaz, Hindukusz, Atlas Wysoki, na Spitsbergen, w Ruwenzori, Karakorum, Himalaje i Andy. Był czynnym działaczem w środowisku poznańskich alpinistów. Był prezesem a później wiceprezesem Koła Poznańskiego Klubu Wysokogórskiego.
[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 7 VI 1980** zmarł **Henry Valentine Miller** (ur. 26 XII 1891 r.) - amerykański pisarz i malarz. Jego książka *Zwrotnik Raka* została zakazana w USA w 1934 r. i po raz pierwszy oficjalnie opublikowana w USA dopiero w 1964 roku, po tym jak Sąd Najwyższy USA uchylił wyrok sądu stanowego. Publikacja odegrała znaczącą rolę w kształtowaniu się amerykańskiej rewolucji seksualnej.

W prozie Miller atakował podejście współczesnych Amerykanów do moralności i ich purytański system wartości.

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

10 VI 1915 urodził się **Saul Bellow** (zm. 5 IV 2005 r.) - amerykański pisarz, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1976 roku za "humanistyczne zrozumienie i subtelną analizę współczesnej kultury zawartą w jego twórczości". W swoich powieściach ukazywał losy jednostek wyobcowanych, zwykle amerykańskich Żydów, zmagających się z własną nadwrażliwością i biernością, z obojętnością otoczenia i uprzedzeniami rasowymi.

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

10 VI 1950 urodziła się **Anna Jantar**, właśc. Anna Maria Kukulska (zm. 14 III 1980 r.) - polska piosenkarka, artystka, matka Natalii Kukulskiej. Jedna z najpopularniejszych i najslynniejszych polskich piosenkarek lat 70. XX wieku. Jej największe przeboje to: *Tyle słońca w całym mieście*, *Za każdy uśmiech*, *Tylko mnie poproś do tańca*, *Nic nie może wiecznie trwać*, *Staruszek świat*, *Najtrudniejszy pierwszy krok*. Zginęła 14 marca 1980 w katastrofie samolotu Il-62 „Mikołaj Kopernik” lecącego z Nowego Jorku.

[70. ROCZNICA URODZIN](#)

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

12 VI 1960 zmarł **Józef Hieronim Retinger** (ur. 17 IV 1888 r.) - polski literaturoznawca, pisarz i polityk, doradca Władysława Sikorskiego; organizator kongresu haskiego, sekretarz generalny Ruchu Europejskiego, jeden z twórców Wspólnoty Europejskiej; emisariusz polityczny, wolnomularz. Pisywał dość regularnie do różnych pism, np. do „Wiadomości Literackich” pisał felietony pod wspólnym tytułem *Historja i polityka*. Stworzył wiele prac politycznych i ogólnohistorycznych, z których kilka zostało wydanych w postaci książek

[60. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

12 VI 2010 zmarł **Jerzy Stefan Stawiński** (ur. 1 VII 1921 r.) - polski prozaik, scenarzysta (np. *Kanał*) i reżyser filmów fabularnych, autor słuchowisk radiowych. Współtwórca największych sukcesów polskiej szkoły filmowej. Dorobek literacki Stawińskiego jest poświęcony głównie tematyce wojennej i okupacyjnej. Odegrał kluczową rolę w formowaniu się polskiej szkoły filmowej jako jej główny scenarzysta.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

13 VI 1950 zmarł **Ksawery Pruszyński** (ur. 4 XII 1907 r.) - polski reporter, publicysta, literat, dyplomata, przedstawiciel literatury faktu. W 1936 r. był korespondentem wojennym w Hiszpanii. Był jednym z najbardziej aktywnych i operatywnych reporterów polskich gazet. Autor reportaży: *Podróż po Polsce*

i *W czerwonej Hiszpanii*, powieści: *Droga wiodła przez Narvik*, opowiadań o losach polskiego wychodźstwa: *Trzyście opowieści*.

[70. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

14 VI 1970 zmarł **Roman Witold Ingarden** (ur. 5 II 1893 r.) - polski filozof, ontolog, systematyk fenomenolog. Przedwojenny profesor Uniwersytetu Lwowskiego, po wojnie profesor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, później Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Opublikował łącznie 224 prace, pisał głównie po polsku i niemiecku. Wiele jego dzieł doczekało się tłumaczeń na języki obce. Dokonał kilku przekładów na język polski. Głównym przedmiotem badań Ingardena były zagadnienia z epistemologii, ontologii i estetyki. Pozostawił bogatą spuściznę rękopiśmienną.

[50. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

14 VI 1995 zmarł **Roger Joseph Zelazny** pseud. Harrison Denmark (ur. 13 V 1937 r.) - amerykański pisarz science fiction i fantasy. Uważa się go za przodownika tzw. Nowej Fali SF. Jego dorobek pisarski to 150 opowiadań i 50 książek. Roger Zelazny został oznaczony najważniejszymi nagrodami w dziedzinie fantastyki tzn. trzykrotnie nagrodą Nebula (14 nominacji), i sześciokrotnie nagrodą Hugo (14 nominacji).

[25. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

17 VI 2010 zmarła **Elżbieta Justyna Czyżewska** (ur. 14 IV lub V 1938 r.) - polska aktorka filmowa i teatralna. Od końca lat 60 XX w. pracująca w Stanach Zjednoczonych Ameryki. W 1968 roku aktorka opuściła Polskę i zamieszkała wraz z mężem w Nowym Jorku. W USA nie udało jej się kontynuować kariery aktorskiej na taką skalę jak w Polsce, chociaż od czasu do czasu pojawiała się na małym i dużym ekranie w charakterystycznych niewielkich rolach.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

18 VI 1930 urodził się **Henryk Machalica** (zm. 1 XI 2003 r.) - polski aktor filmowy i teatralny. Szeroką popularność przyniosła mu rola Dionizego Złotopolskiego w polskim serialu telewizyjnym *Złotopolscy*.

[90. ROCZNICA URODZIN](#)

21 VI 1905 urodził się **Jean-Paul Charles Aymard Sartre** (zm. 15 IV 1980 r.) - powieściopisarz, dramaturg, eseista i filozof francuski. Przedstawiciel nurtu filozoficznego - egzystencjalizmu. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1964 (odmówił jej przyjęcia). Był czołowym przedstawicielem egzystencjalizmu ateistycznego. Pod koniec życia odszedł od egzystencjalizmu i rozwinął własną wersję socjologii marksistowskiej.

[115. ROCZNICA URODZIN](#)

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

21 VI 1935 urodziła się **Françoise Sagan** właśc. Françoise Quoirez (zm. 24 IX 2004 r.) - pisarka francuska, uznawana za jedną z największych postaci francuskiej literatury powojennej. Jej dorobek literacki liczy ponad 40 powieści i sztuk teatralnych. W swojej twórczości poruszała głównie tematykę konfliktów uczuciowych oraz współczesnej obyczajowości. Niektóre z jej utworów zostały sfilmowane.

[85. ROCZNICA URODZIN](#)

22 VI 1935 zmarł **Szymon Askenazy** (ur. 24 XII 1865 r.) - polski historyk zajmujący się głównie stosunkami międzynarodowymi w XVIII i XIX wieku. Profesor Uniwersytetu Lwowskiego, następnie Warszawskiego. W swoich poglądach politycznych zbliżony do obozu legionowo - piłsudczykowski. Twórca lwowskiej szkoły historycznej nazywanej też szkołą Askenazego.

[85. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[155. ROCZNICA URODZIN](#)

28 VI 1900 urodził się **Leon Kruczkowski** (zm. 1 VIII 1962 r.) - polski pisarz i publicysta, związany z komunistyczną lewicą. Poseł do Krajowej Rady Narodowej, na Sejm Ustawodawczy (1947–1952) oraz na Sejm PRL I, II i III kadencji (1952–1962). Jego najśłynniejsze książki to: *Kordian i Cham*, *Niemcy*, *Śmierć gubernatora*, *Pierwszy dzień wolności*.

[120. ROCZNICA URODZIN](#)

28 VI 2000 zmarł **Józef Stanisław Tischner**, pseud. „Wawrzek Chowaniec”, „Molinista”, „Józek Szkolny”, „Jegomość Józek” (ur. 12 III 1931 r.) - polski prezbiter katolicki i filozof. Profesor Papieskiej Akademii Teologicznej. Kawaler Orderu Orła Białego. Od 1980 roku był kapłanem Związku Podhalan, a jego główną ideą było „skryształowanie idei góralszczyzny”. Dlatego intensywnie wspierał rozwój kultury góralskiej. Literackim owocem wspierania góralszczyzny były kazania wygłaszane w gwarze oraz teksty pisane, przede wszystkim *Historia filozofii po góralsku*.

[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

29 VI 1900 urodził się **Antoine Marie Jean - Baptiste Roger de Saint - Exupéry** (zm. 31 VII 1944 r.) - francuski pilot, pisarz i poeta. Najbardziej znanym dziełem pisarza jest *Mały Książę*, jeden z najważniejszych utworów literackich XX wieku. Jest to filozoficzna baśń dla dzieci i dorosłych. Pierwsze polskie wydanie ukazało się w roku 1947.

[120. ROCZNICA URODZIN](#)

29 VI 1930 zmarł **Julian Ejsmond** (ur. 26 II 1892 r.) - polski poeta, bajkopisarz i tłumacz literatury. Pisał wiersze miłosne, ballady, romanse, liryki, felietony, satyry, bajki, opowiadania. Zasłużył się także jako tłumacz pisanych po łacinie utworów Kochanowskiego, Sarbiewskiego, Owidiusza, Petroniusza. Od jego nazwiska pochodzi nazwa Zakręt Ejsmonda (1359 m n.p.m.) na

drodze z Palenicy Białczańskiej do Morskiego Oka w Tatrach, gdzie poeta odniósł śmiertelne obrażenia w wypadku samochodowym w 1930 roku.

90. ROCZNICA ŚMIERCI

30 VI 1980 zmarła **Halina Snopkiewicz** (ur. 16 IV 1934 r.) - polska powieściopisarka, tłumaczka, autorka powieści dla młodzieży. Uznawana jest za pisarkę tzw. powieści dla dziewcząt, omawiających problemy życia wewnętrznego, szkolnego i społecznego. Jej utwory oparte są często na materiale autobiograficznym i osadzone w latach 60. XX wieku. Jej najbardziej znane powieści to: *Drzwi do lasu*, *Tabliczka marzenia*, *Słoneczniki*.

40. ROCZNICA ŚMIERCI

LIPIEC

4 VII 2000 zmarł **Gustaw Herling-Grudziński** (ur. 20 V 1919 r.) - polski pisarz, eseista, krytyk literacki, dziennikarz, żołnierz, więzień łagrów i obozów NKWD. Przez cały okres socjalizmu w Polsce pozostał na wygnaniu jako polski emigrant polityczny. Jego nazwisko znajdowało się na specjalnej liście osób objętych całkowitym zakazem publikacji. Jego twórczość pisarska została upowszechniona w Polsce dopiero po 1989 r.. W 1955 roku osiadł na stałe w Neapolu. Kawaler Orderu Orła Białego. Największy, międzynarodowy rozgłos zyskała jego książka *Inny świat*.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

6 VI 2000 zmarł **Władysław Szpilman**, ps. „Al Legro” (ur. 5 XII 1911 r.) - polski kompozytor, pianista i aranżer żydowskiego pochodzenia, zwany Pianistą Warszawy. W 1942 roku stracił w warszawskim getcie całą rodzinę, sam zaś przeżył dzięki pomocy żydowskiego policjanta. W 1947 roku Szpilman skomponował sygnał do Polskiej Kroniki Filmowej. Skomponował ponad 500 popularnych piosenek. W 1946 opublikowano jego książkę *Śmierć miasta*, która została ocenzurowana i wydana w małym nakładzie. Po ponad 50 latach ukazała się w niemieckim wydawnictwie poprawiona i uzupełniona wersja książki pod nowym tytułem *Pianista*, na podstawie której Roman Polański nakręcił film.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

7 VII 1930 zmarł Sir **Arthur Ignatius Conan Doyle** (ur. 22 V 1859 r.) - szkocki pisarz, lekarz, wolnomularz, spirytysta, czołowy przedstawiciel nurtu powieści detektywistycznych, w których głównym bohaterem jest Sherlock Holmes. Oprócz utworów kryminalnych pisał również powieści historyczne, fantastyczno-naukowe, sensacyjne i książki niebeletrystyczne. Poza pisarstwem, zajmował się spirytyzmem oraz badaniem historii starożytnych Greków.

90. ROCZNICA ŚMIERCI

8 VII 1930 urodził się **Franciszek Andrzej Bobola Starowieyski**, pseud. Jan Byk (zm. 23 II 2009 r.) - polski grafik, malarz, rysownik i scenograf. Jeden z największych kolekcjonerów dzieł sztuki w Polsce. Zajmował się malarstwem, plakatem, grafiką użytkową, scenografią teatralną i telewizyjną. Był twórcą tzw. teatru rysowania. Jego malarstwo cechowała fascynacja ciałem kobiecym o rubensowskich kształtach, zmysłowością oraz refleksja nad przemijaniem i śmiercią.

90. ROCZNICA URODZIN

16 VII 1985 zmarł **Heinrich Böll** (ur. 21 XII 1917 r.) - niemiecki pisarz, członek Niemieckiego Centrum PEN, w latach 1971–1974 przewodniczący międzynarodowego PEN Clubu, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury

za rok 1972. Najważniejsze jego dzieła to: *Zwierzenia kłowna*, *Utracona część Katarzyny Blum*, *Bilard o wpół do dziesiątej*, *Portret grupowy z damą*.

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

16 VII 2010 zmarł **Kazimierz Mikołaj Imieliński** (ur. 6 XII 1929 r.) - polski lekarz seksuolog, seksuolog kliniczny, profesor nauk medycznych. Wieloletni kierownik Zakładu Seksuologii i Patologii Więzi Międzyludzkich Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w Warszawie, założyciel Polskiej Akademii Medycyny, Akademii Wiedzy Seksualnej. Posiadał 56 doktoratów honoris causa, nadanych przez uczelnie z 24 państw, był honorowym profesorem 18 zagranicznych uniwersytetów. Za swoje wyjątkowe zasługi był trzykrotnie nominowany do Pokojowej Nagrody Nobla.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

18 VII 1980 zmarła **Hanna Januszewska-Moszyńska** (ur. 20 IV 1905 r.) - polska prozaiczka, poetka, tłumaczka, autorka sztuk teatralnych i słuchowisk. Jej twórczość obejmowała wiersze, bajki, opowiadania, których kanwą często były opowiadania ludowe, polski folklor, wydarzenia historyczne. Odznaczona m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem 10-lecia Polski Ludowej. Na wniosek polskich dzieci została Kawalerem Orderu Uśmiechu.

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[115. ROCZNICA URODZIN](#)

19 VII 1985 zmarł **Janusz Andrzej Zajdel** (ur. 15 VIII 1938 r.) - polski pisarz, autor fantastyki naukowej, prekursor nurtu fantastyki socjologicznej w Polsce. Specjalista w zakresie fizyki jądrowej. Działalność Zajdla stanowiła inspirację dla wielu fantastów młodszych generacji i zrodziła cały nurt fantastyki socjologicznej w Polsce. Jego imieniem nazwano najważniejszą polską nagrodę literacką w dziedzinie fantastyki. Był działaczem międzynarodowego fandomu science fiction i członkiem World SF. Autor 83 opowiadań, wielu artykułów, broszur, skryptów i książek popularnonaukowych.

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

22 VII 1910 urodził się **Bolesław Mrówczyński** (zm. 19 XI 1982 r.) - polski pisarz powieści historycznych i podróżniczo-przygodowych o charakterze patriotycznym. Postacie z powieści Mrówczyńskiego cechuje gorący patriotyzm, pozytywne podejście do nauki i kształcenia, nietolerancja wobec rasizmu i wszelkich innych form ucisku i niesprawiedliwości społecznej. Akcję swoich powieści osadzał w kolorycie Dzikiego Zachodu, wojen krzyżackich czy Wielkiej Emigracji.

[110. ROCZNICA URODZIN](#)

25 VII 1980 zmarł **Władimir Siemionowicz Wysocki** (ur. 25 I 1938 r.) - rosyjski pieśniarz, poeta i aktor. Jako aktor zyskał sławę swoimi kreacjami w Teatrze na Tagance oraz kilkoma rolami filmowymi m.in. w serialu kryminalnym. Jednak przede wszystkim był pieśniarzem, rosyjskim bardem. Śpiewał niskim, ochrypłym barytonem, przy akompaniamencie gitary. Największy rozgłos zdobył jako twórca i wykonawca pieśni i ballad, których napisał ponad tysiąc.

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

29 VII 1890 zmarł **Vincent Willem van Gogh** (ur. 30 III 1853 r.) - malarz holenderski, którego twórczość dzięki żywej kolorystyce i emocjonalnemu oddziaływaniu wywarła duży wpływ na malarstwo XX wieku. Mało doceniany za życia, van Gogh zyskał sławę po śmierci. Dziś jest powszechnie uważany za jednego z największych malarzy w historii. Jest autorem ponad 2000 dzieł, w tym: 870 obrazów, 150 akwarel i ponad 1000 rysunków i 133 szkiców listowych. Dziś jego liczne autoportrety, pejzaże, portrety i słoneczniki należą do najbardziej rozpoznawalnych i najdroższych dzieł sztuki na świecie.

[130. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

28 VII 2010 zmarła **Katarzyna Sobczyk**, właśc. Kazimiera Sawicka (ur. 21 II 1945 r.) - polska piosenkarka muzyki rozrywkowej, popularna głównie w okresie bigbitu. Największe jej przeboje to: *O mnie się nie martw*, *Nie bądź taki szybki Bill*, *Trzynastego*, *Biedroneczki są w kropeczki*, *To nie grzech*.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[75. ROCZNICA URODZIN](#)

30 VII 1995 zmarł **Aleksander Bardini** (ur. 17 XI 1913 r.) - polski aktor, reżyser teatralny i filmowy oraz pedagog. Bardini stworzył wiele kreacji aktorskich. Za najbardziej znaczące krytycy uważają rolę Peachuma w *Operze za trzy grosze* i Giriego w *Karierze Artura Ui*. Wśród spektakli, które reżyserował, na uwagę zasługują: *Balladyna*, *Henryk IV*, *Sen nocy letniej*, *Tango* oraz spektakle telewizyjne i dzieła operowe.

[25. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

SIERPIEŃ

9 VIII 1975 zmarł **Dmitrij Dmitrijewicz Szostakowicz** (ur. 12 IX 1906 r.) - rosyjski kompozytor, pianista i pedagog. Trzon twórczości Szostakowicza tworzą symfonie, piętnaście dzieł powstałych w ciągu 46 lat, którym twórca zawdzięcza miano jednego z najwybitniejszych symfoników XX wieku. Zainteresowanie muzyką Szostakowicza przez lata determinowała polityka. W roku 1962 roku Szostakowicz nominowany był do Oscara za muzykę do filmu *Chowańszczyzna*.

[45. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

12 VIII 1955 zmarł **Paul Thomas Mann** (ur. 6 VI 1875 r.) - niemiecki prozaik i eseista. Uznawany za najwybitniejszego pisarza niemieckiego pierwszej połowy XX wieku i jednego z najwybitniejszych, obok Goethego, w dziejach literatury niemieckojęzycznej. Ocenia się, że Mann stworzył nowy typ powieści epickiej o charakterze intelektualnym i nierzadko ironicznym. Był laureatem literackiej Nagrody Nobla w 1929 roku.

[65.ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[145. ROCZNICA URODZIN](#)

14 VIII 1900 urodził się **Stanisław Sokołowski junior** (zm. 3 IV 1990 r.) - polski geolog, profesor Instytutu Geologicznego, taternik. Był znawcą Tatr i Karpat fliszowych, a także odkrywcą wód termalnych na Podhalu. Był autorem ekspertyz geologicznych do licznych zakopiańskich inwestycji, takich jak budowa Drogi Junaków, Domy Turysty, przebudowa Wielkiej Skoczni czy budowa toru slalomowego.

[120. ROCZNICA URODZIN](#)

[30. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

16 VIII 1905 urodził się **Marian Adam Rejewski** (zm. 13 II 1980 r.) - polski matematyk i kryptolog, porucznik Armii Polskiej w Wielkiej Brytanii. W 1932 roku złamał szyfr Enigmy, najważniejszej maszyny szyfrującej używanej przez hitlerowskie Niemcy. Sukces Rejewskiego umożliwił odczytywanie przez Brytyjczyków zaszyfrowanej korespondencji niemieckiej podczas II wojny światowej, przyczyniając się do wygrania wojny przez aliantów.

[115. ROCZNICA URODZIN](#)

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

16 VIII 1910 zmarł **Zygmunt Gloger** herbu Prus II, ps. „Pruski” (ur. 3 XI 1845 r.) - polski historyk, archeolog, etnograf, folklorysta, krajoznawca. Dziełem życia Glogera była *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, która nadal jest cennym przewodnikiem po kulturze staropolskiej.

[110. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[175. ROCZNICA URODZIN](#)

16 VIII 1920 urodził się **Henry Charles Bukowski** (zm. 9 III 1994 r.) - amerykański poeta niemieckiego pochodzenia, powieściopisarz, nowelista, scenarzysta filmowy i rysownik. Twórczość Bukowskiego inspirowana była jego własnymi doświadczeniami, związanymi z seksem, alkoholem, biedą, niedolą pisarza i słabościami każdego człowieka. Sławę zyskał dzięki cyklowi powieściowemu, w którym stworzył postać alkoholika i „ćmy barowej” - Henry’ego Chinaskiego.

[100. ROCZNICA URODZIN](#)

17 VIII 1910 urodziła się **Jadwiga Żylińska** (zm. 25 IV 2009 r.) - polska pisarka, prozaiczka, eseistka, autorka powieści dla młodzieży, powieści historycznych i słuchowisk. W okresie PRL-u miewała kłopoty z wydawaniem książek, utrzymując się wówczas z korepetycji z języka angielskiego. Jej twórczość, wielogatunkowa, łączy erudycyjną wiedzę dotyczącą czasów współczesnych, w całej ich złożoności oraz przeszłości i to bardzo dalekiej, bo sięgającej najstarszych cywilizacji świata, mitologii i historii idei z bogatą imaginacją i predylekcją do tworzenia światów alternatywnych i fantastycznych.

[110. ROCZNICA URODZIN](#)

19 VIII 1970 zmarł **Paweł Jasienica**, właśc. Leon Lech Beynar (ur. 10 XI 1909 r.) - polski pisarz historyczny, eseista i publicysta „Tygodnika Powszechnego”. Jest autorem cyklu esejów historycznych *Polska Piastów, Polska Jagiellonów, Rzeczpospolita Obojga Narodów*, w których przedstawił własną i publicystyczną koncepcję filozofii historii Polski.

[50. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

19 VIII 1975 zmarł **Konrad Swinarski** (ur. 4 VII 1929 r.) - polski reżyser teatralny, telewizyjny, filmowy i operowy, inscenizator i scenograf. Uważany za jednego z najbardziej oryginalnych i wybitnych twórców w historii polskiego teatru.

[45. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

20 VIII 1975 zmarł **Adolf Dymśa**, właśc. Adolf Bagiński, pseud. „Dodek” (ur. 7 IV 1900 r.) - polski aktor kabaretowy i filmowy. Występował w kabarecie Qui Pro Quo, Cyrulik Warszawski, Wielka Rewia. Uważany za najwybitniejszego komika polskiego kina XX wieku. Przedwojenny „król polskiej komedii”. Popularność zdobył dzięki występom w filmach (np. *Pan Dodek*).

[45. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

21 VIII 2000 zmarł **Andrzej Zawada** (ur. 16 VII 1928 r.) - polski himalaista, z wykształcenia inżynier seismolog, jeden z pionierów polskiego himalaizmu i wspinaczki zimowej. Był autorem filmów i fotografii z wypraw wysokogórskich, współautorem książek alpinistycznych. Honorowy członek

brytyjskiego Alpine Club, francuskiego Groupe de Haute Montagne oraz The Explorers Club.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

23 VIII 1995 zmarł **Adam Wiśniewski-Snerg** (ur. 1 I 1937 r.) - polski pisarz science fiction. Jedną z najbardziej zagadkowych postaci literatury polskiej XX wieku. W swoich utworach prezentował własną, syntetyczną wizję świata, której nie uważał za daleką od rzeczywistości. Pod koniec życia zapomniany i niedoceniany, po samobójczej śmierci odkryty na nowo jako jeden z najwybitniejszych polskich pisarzy SF.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

25 VIII 2000 zmarł **Carl Barks** (ur. 27 III 1901 r.) - amerykański scenarzysta, grafik i animator, autor disneyowskich komiksów z "kaczymi" bohaterami, twórca takich postaci jak Sknerus McKwacz, Bracia Be, Diodak czy Gogus Kwabotyn;"założyciel" miasta Kaczogród oraz organizacji Młodych Skautów. Określano go mianem Andersena komiksów.

20 ROCZNICA ŚMIERCI

26 VIII 1910 urodziła się **Matka Teresa z Kalkuty** (zm. 5 IX 1997 r.) - albańska zakonnica i misjonarka działająca w Indiach, w 1949 założyła w Kalkucie Zgromadzenie Misjonek Miłości, prowadzące działalność opiekuńczą wśród najuboższych warstw społecznych. W 1979 roku otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla, beatyfikowana w 2003 roku.

110. ROCZNICA URODZIN

26 VIII 2000 zmarł **Wojciech Żukrowski** (ur. 14 IV 1916 r.) - polski prozaik, poeta, reportażysta, eseista, krytyk literacki, scenarzysta filmowy. Najbardziej znane jego książki to: *Porwanie w Tiutiurlistanie*, *Skąpani w ogniu*, *Kamienne tablice*, *Lotna*.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

30 VIII 1935 zmarł **Henri Barbusse** (ur. 17 V 1873 r.) - francuski pisarz, dziennikarz i komunista. W 1923 r. wstąpił do Francuskiej Partii Komunistycznej. Podróżował po Związku Radzieckim. Był członkiem założonej w 1927 roku Ligi przeciw Imperializmowi.

85. ROCZNICA ŚMIERCI

31 VIII 1955 urodził się **Krzysztof Michalek** (zm. 23 XI 2009 r.) - amerykańista, pracownik Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego, profesor i wykładowca Akademii Humanistycznej w Pułtusk, historyk dziejów najnowszych, znawca historii Stanów Zjednoczonych, autor licznych publikacji. Autor i współautor m.in.: *Encyklopedii historii Stanów Zjednoczonych Ameryki*.

65. ROCZNICA URODZIN

31 VIII 2005 zmarł **Józef Rotblat** (ur. 4 XI 1908r.) - polski fizyk i radiobiolog żydowskiego pochodzenia, współzałożyciel i lider pacyfistycznego ruchu naukowców Pugwash, laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1995 roku.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

WRZESIEŃ

2 IX rocznica zakończenia II wojny światowej
75. ROCZNICA

2 IX 1910 zmarł **Henri Julien Félix Rousseau**, zwany Celnikiem (ur. 21 V 1844 r.) - jeden z najwybitniejszych prymitywistów francuskich. Malarz samouk, rozpoczął karierę malarską w wieku czterdziestu jeden lat. Wcześniej był urzędnikiem. Z jego malarstwa najbardziej znane są sceny z dżungli.

110. ROCZNICA ŚMIERCI

3 IX 1990 zmarł **Mieczysław Fogg**, właściwie Mieczysław Fogiel (ur. 30 V 1901r.) - polski piosenkarz śpiewający barytonem lirycznym, którego kariera artystyczna rozpoczęła się w okresie międzywojennym i trwała przez kilka dekad. Jego najbardziej znane utwory to: *Tango milonga*, *Ta ostatnia niedziela*, *Jesienne róże*, *Pierwszy siwy włos*, *Mały biały domek*.

30. ROCZNICA ŚMIERCI

5 IX 1915 zmarł **Stanisław Witkiewicz** herbu Nieczuja (ur. 21 V 1851 r.) - polski malarz, architekt, pisarz i teoretyk sztuki, twórca i popularyzator stylu zakopiańskiego. Ojciec Stanisława Ignacego Witkiewicza. W 1890 roku osiadł w Zakopanem gdzie stworzył teorię stylu zakopiańskiego. W malarstwie był teoretykiem realizmu, w praktyce malując przede wszystkim pejzaże tatrzańskie i sceny z powstania styczniowego. Za swą działalność na rzecz miasta został mianowany honorowym obywatelem Zakopanego.

105. ROCZNICA ŚMIERCI

8 IX 1950 zmarła **Hanka Ordonówna**, pseud. „Ordonka”, właśc. Maria Anna Tyszkiewiczowa, pseud. literacki „Weronika Hort” (ur. 4 VIII 1902 r.) - polska piosenkarka, autorka wierszy oraz tekstów piosenek, tancerka i aktorka. Uważana jest za jedną z najsłynniejszych gwiazd polskiego kabaretu. Jest autorką tomiku poezji *Piosenki, których nigdy nie śpiewałam*. Śpiewała w kilku językach. Występowała także w filmach.

70. ROCZNICA ŚMIERCI

12 IX 1930 urodził się **Piotr Skrzynecki** (zm. 27 IV 1997 r.) - twórca, kierownik artystyczny, reżyser, scenarzysta, konferansjer kabaretu Piwnica pod Baranami. Jego charyzma, niezwykły intelekt i instynkt, wycucie literatury, oryginalny gust i smak powodowały, że Piwnica ściągała tłumy. Skrzynecki występował również w filmach dokumentalnych i fabularnych. Był reżyserem i współautorem scenariusza filmu *Dwa pawie na złotym sznurku* nagrodzonego na XXIX Ogólnopolskim Festiwalu Filmów Krótkometrażowych.

90. ROCZNICA URODZIN

12 IX 1970 zmarł **Jan Izydor Sztudynger** (ur. 28 IV 1904 r.) - polski poeta, satyryk, fraszkopisarz, teoretyk lalkarstwa, tłumacz. Członek grupy literacko-artystycznej Helion. Organizator i teoretyk teatrów lalkowych, redaktor czasopisma „Teatr Lalek”. Jego twórczość literacka była wyrazem afirmacyjnej postawy wobec życia. Inspiracje czerpał z obserwacji świata przyrody, dzieł sztuki, poznawania legend miasta. Znany przede wszystkim z publikacji fraszek i uznawany za odnowiciela tego gatunku.

50. ROCZNICA ŚMIERCI

13 IX 2010 zmarł **Jarosław Kazimierz Kukulski** (ur. 25 V 1944 r.) - polski kompozytor. W latach 70. był autorem największych sukcesów Anny Jantar. Pisał także m.in. dla Ireny Jarockiej, Eleni, Krzysztofa Krawczyka, Haliny Frąckowiak, Felicjana Andrzejczaka. Był także kompozytorem muzyki do filmów: *Nie zaznasz spokoju*, *Diabelskie szczęście*, *Komedianci z wczorajszej ulicy*, *Pan Samochodzik i niesamowity dwór*.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

14 IX 2000 zmarł **Jerzy Władysław Giedroyc**, książę herbu Hippocentaurus (ur. 27 VII 1906 r.) - polski wydawca, publicysta, polityk i działacz emigracyjny, epistolograf. W dwudziestoleciu międzywojennym związany z obozem młodokonserwatystów. W Rzymie w 1946 roku założył Instytut Literacki, w ramach którego, po przenosinach do Paryża, wydawał od 1947 roku miesięcznik „Kultura”.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

16 IX 1985 zmarł **Witold Wirpsza** (ur. 4 XII 1918 r.) - polski poeta, prozaik, krytyk, tłumacz literatury niemieckiej. Autor poezji, opowiadań i powieści. Był redaktorem szczecińskiej rozgłośni Polskiego Radia. Był również m.in. redaktorem tygodnika „Żołnierz Polski”, członkiem redakcji tygodników „Po Prostu” i „Nowa Kultura”, redaktorem działu germanistycznego w PIW-ie. Jego dokumenty i rękopisy zostały przekazane Książnicy Pomorskiej w Szczecinie.

35. ROCZNICA ŚMIERCI

18 IX 1970 zmarł **Jimi Hendrix**, właśc. James Marshall Hendrix (ur. 27 XI 1942 r.) - amerykański gitarzysta, wokalista, kompozytor, autor tekstów. Jest powszechnie uważany za najwybitniejszego i najbardziej wpływowego gitarzystę rockowego w historii. Zmarł nagle na dwa miesiące przed swoimi 28 urodzinami. Wydał trzy albumy studyjne i jeden koncertowy.

50. ROCZNICA ŚMIERCI

25 IX 1970 zmarł **Erich Maria Remarque**, właśc. Erich Paul Remark (ur. 22 VI 1898 r.) - niemiecki pisarz, weteran I wojny światowej. W 1931 roku przeniósł się do Szwajcarii, a następnie w 1939 do USA. Naziści z rozkazu Josepha Goebbelsa, ministra propagandy III Rzeszy, zabronili wydawania

dzieł Remarque'a i publicznie spalili jego książki. Najślynniejsze jego powieści to: *Dom marzeń*, *Na Zachodzie bez zmian*, *Łuk triumfalny*, *Noc w Lizbonie*.

50. ROCZNICA ŚMIERCI

25 IX 2005 zmarł **Kazimierz Głazek** (ur. 20 II 1939 r.) - matematyk, jeden z wybitnych taterników, alpinistów i himalaistów polskich lat powojennych. W 2000 r. utworzył czasopismo o światowym zasięgu „*Discussiones Mathematicae. General Algebra and Applications*”. Opublikował ponad 60 prac naukowych i dydaktycznych. 28 VII 1975 roku zdobył dziewiczy szczyt ośmiotysięcznika Broad Peak Middle.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

27 IX 1935 urodził się **Andrzej Tadeusz Brycht**, też Andrew Bright, pseud. „Andrzej Norbert” (zm. 8 III 1998 r.) - poeta, prozaik, reportażysta, laureat Nagrody Kościelskich za 1962 rok. Debiutował w 1954 roku na łamach czasopisma „*Łódź Literacka*” wierszem *Biblioteka*. Należał do Pokolenia Współczesności. Wielką popularność przyniosły Brychtowi przede wszystkim *Dancing w kwaterze Hitlera* i *Raport z Monachium*.

85. ROCZNICA URODZIN

27 IX 1975 zmarł **Kazimierz Moczarski** (ur. 21 VII 1907 r.) - dziennikarz, pisarz, żołnierz Armii Krajowej, szef Biura Informacji i Propagandy ZWZ-AK. Autor książki *Rozmowy z katem* - relacji ze wspólnego pobytu w więzieniu z Jürgenem Stroopem, oficerem SS.

45. ROCZNICA ŚMIERCI

PAŹDZIERNIK

- 1 X 1935** urodził się **Nikos Chadzinikolau** (zm. 6 XI 2009 r.) - polski pisarz greckiego pochodzenia. Poeta, prozaik, autor tekstów piosenek, tłumacz literatury nowogreckiej i klasycznej na język polski oraz polskiej na język grecki. Opublikował ponad 100 książek. Przetłumaczył utwory ponad 500 autorów greckich na język polski oraz dzieła 130 polskich autorów na język grecki.
[85. ROCZNICA URODZIN](#)
- 2 X 1965** zmarł **Oskar Ryszard Lange** (ur. 27 VII 1904 r.) - polski ekonomista i polityk. Profesor uniwersytetów amerykańskich. Od 1948 roku członek Polskiej Akademii Umiejętności, a następnie PAN. Działacz ruchu robotniczego. Stworzył na gruncie polskim podstawy cybernetyki ekonomicznej, rozwinął ekonometrię. Główne prace: *Wstęp do ekonometrii*, *Ekonomia polityczna*, *Teoria reprodukcji i akumulacji*, *Optymalne decyzje*, *Wstęp do cybernetyki ekonomicznej*.
[55. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 3 X 2000** zmarł **Wojciech Jerzy Has** (ur. 1 IV 1925 r.) - polski reżyser filmowy, scenarzysta, producent. Wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi, w latach 1990–1996 rektor tej uczelni. Komandor Orderu Odrodzenia Polski.
[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
[95. ROCZNICA URODZIN](#)
- 4 X 1970** zmarła **Janis Lyn Joplin** (ur. 19 I 1943 r.) - amerykańska piosenkarka rockowa, soulowa i bluesowa, autorka tekstów, najczęściej wiązana z szeroko pojętym stylem psychodelicznego rocka i blues rocka. Przeszła do legendy gatunku i ciągle uznawana jest za jedną z najbardziej wpływowych postaci współczesnej kultury masowej. Nagrała cztery albumy studyjne.
[50.ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 6 X 1970** zmarł **Julian Przyboś** (ur. 5 III 1901 r.) - polski poeta, eseista i tłumacz. Był jednym z najwybitniejszych poetów Awangardy Krakowskiej. Za swój właściwy debiut uważał wiersz *Cieśle*, opublikowany w 1922 roku w „Skamandrze”. Był członkiem zespołu redakcyjnego „Przeglądu Kulturalnego”, zastępcą redaktora naczelnego miesięcznika „Poezja”, członkiem redakcji „Miesięcznika Literackiego”, a także pierwszym prezesem Związku Zawodowego Literatów Polskich.
[50.ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 7 X 1910** urodził się **Juliusz Żuławski** (zm. 10 I 1999 r.) - polski poeta, prozaik, tłumacz poezji anglojęzycznej, prezes polskiego PEN Clubu. Tworzył lirykę

refleksyjną i wspomnieniową, prozę psychologiczną, opowieści biograficzne. Dokonał szeregu ciekawych pierwszych wejść nowymi drogami wspinaczkowymi. Opublikował też kilka artykułów na tematy taternicze i o ratownictwie górskim, nie tylko w czasopismach fachowych.

[110. ROCZNICA URODZIN](#)

7 X 1920 zmarł **Stanisław Żółkiewski** herbu Lubicz (ur. 1547 rok – dokładna data nie jest znana) - polski magnat, od 1618 roku hetman wielki koronny i kanclerz wielki koronny, hetman polny koronny od 1588 do 1618, wojewoda kijowski od 1608, kasztelan lwowski od 1590, sekretarz królewski od 1573, starosta kałuski przed 1587 rokiem, starosta kamionacki w 1598 roku, starosta hrubieszowski w 1588 roku, starosta rohatyński w 1601 roku, starosta międzyrzecki w 1611 roku, starosta barski w 1613 roku, starosta jaworowski w 1619 roku, wójt barski, zwycięzca w wielu kampaniach przeciwko Rosji, Szwecji, Imperium Osmańskiemu i Tatarom, pisarz i pamiętnikarz.

[100. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

8 X 1910 zmarła **Maria Konopnicka** (ur. 23 05 1842 r.) - polska poetka i nowelistka okresu realizmu, krytyk literacki, publicystka, tłumaczka i działaczka na rzecz praw kobiet. Jedna z najwybitniejszych polskich pisarek w historii. Autorka m.in. *O krasnoludkach i sierotce Marysi*, *Na jagody*, *Roty*.

[110.ROCZNICA ŚMIERCI](#)

9 X 1940 urodził się **John Winston Ono Lennon** (zm. 8 XII 1980 r.) - brytyjski muzyk, kompozytor, wokalista i autor tekstów, jeden z Beatlesów. Współtwórca większości utworów, które przyniosły grupie światowy sukces. Po zawieszeniu przez The Beatles działalności koncertowej - artysta solowy. Zmarł postrzelony przez fana.

[80. ROCZNICA URODZIN](#)

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

9 X 1980 **Czesław Miłosz** został laureatem literackiej Nagrody Nobla.

[40. ROCZNICA](#)

10 X 1985 zmarł **George Orson Welles** (ur. 6 V 1915 r.) - amerykański twórca filmowy, teatralny oraz radiowy. Reżyser, producent, scenarzysta i aktor filmowy. Jeden z najbardziej wpływowych twórców tych dziedzin kultury. Najbardziej znany z realizacji słuchowiska radiowego *Wojna światów* oraz filmu *Obywatel Kane*, który na przestrzeni wieków uznawany był za jeden z najwybitniejszych filmów wszech czasów, zarówno przez krytyków jak i reżyserów filmowych. W 1970 roku Welles nagrodzony został specjalnym Oscarem za całokształt twórczości.

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

14 X 1990 zmarł **Leonard „Lenny” Bernstein** (ur. 25 VIII 1918 r.) - amerykański kompozytor, pianista i dyrygent. Był dyrektorem artystycznym najślynniejszych amerykańskich orkiestr, a nawet teatrów operowych, z Metropolitan Opera na czele. Pisywał piosenki, między innymi dla Franka Sinatry.

[30. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

15 X 1920 urodził się **Mario Gianluigi Puzo** (zm. 2 VII 1999 r.) - amerykański powieściopisarz pochodzenia włoskiego. Znany przede wszystkim ze swoich książek opisujących sycylijską mafię. Najślynniejsza z nich to *Ojciec chrzestny*. Książka została sprzedana w nakładzie 25 milionów egzemplarzy i przetłumaczona na kilkadziesiąt języków świata oraz zekranizowana przez Francisa Forda Coppolę.

[100. ROCZNICA URODZIN](#)

17 X 1915 urodził się **Arthur Asher Miller** (zm. 10 II 2005 r.) - amerykański dramaturg polsko-żydowskiego pochodzenia, scenarzysta, eseista i autor słuchowisk radiowych, laureat Nagrody Pulitzera za dramat *Śmierć komiwojażera*. Były mąż Marilyn Monroe.

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

17 X 1975 zmarł **Jerzy Bronisław Braun**, ps. Bronisław Rogowski (ur. 1 IX 1901 r.) - pisarz polski, działacz polityczny, poeta, dramaturg, krytyk literacki, publicysta, scenarzysta, filozof, harcerz. Jako ostatni Delegat Rządu na Kraj i przewodniczący Rady Jedności Narodowej zredagował *Testament Polski Walczącej i Manifest do Narodu Polskiego i Narodów Zjednoczonych*. Autor bardzo popularnej harcerskiej pieśni *Płonie ognisko i szumią knieje*.

[45. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

19 X 1745 zmarł **Jonathan Swift** (ur. 30 XI 1667 r.) - angielski pisarz, pochodzenia irlandzkiego, duchowny anglikański. Wybitny przedstawiciel oświecenia. Pisał pamflety polityczne i kościelne, także w obronie praw Irlandczyków. Najważniejszy utwór w twórczości Swifta to fantastyczno - przygodowa powieść *Podróże Guliwera*, w której autor krytykuje utopijną wizję doskonałego społeczeństwa.

[275. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

21 X 1930 zmarł **Włodzimierz Perzyński** (ur. 6 VII 1877 r.) - polski dramatopisarz, poeta, powieściopisarz i nowelista okresu Młodej Polski. Jego utwory ośmieszając ówczesne społeczeństwo, budziły kontrowersje. Uznawane były za literaturę rozrywkową, niejednokrotnie stawały się celem kpin. Spotykały się jednak również z pozytywnym odbiorem a samego autora porównywano z Ablem Hermantem, de Flersem i Lavedanem.

90. ROCZNICA ŚMIERCI

22 X 1870 urodził się **Iwan A. Bunin** (zm. 8 XI 1953 r.) - pisarz rosyjski. Stworzył nową odmianę prozy poetyckiej. Zaliczany do modernistów. Laureat Nagrody Nobla w 1933 roku. Bunin zrewolucjonizował prozę, nadając jej liryczny, subiektywny charakter. Natomiast jego tradycyjna w formie liryka odwoływała się do tradycji klasycznej XIX-wiecznej poezji rosyjskiej. Struktura jego wierszy i prozy jest jedną z najbogatszych w języku rosyjskim.

150. ROCZNICA URODZIN

25 X 2005 zmarła **Mira Kubasińska**, właśc. Marianna Nalepa (ur. 8 IX 1944 r.) - polska piosenkarka, wokalistka blues rockowego zespołu Breakout. Jej największe i najbardziej znane przeboje to: *Na drugim brzegu tęczy*, *Poszłabym za tobą*, *Gdybyś kochał, hej*. Od 1994 roku stale współpracowała ze szczecińskim zespołem After Blues.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

25 X 2010 zmarł **Andrzej Konic** (ur. 24 VII 1926 r.) - polski reżyser teatralny, telewizyjny i filmowy, aktor i scenarzysta. M.in. wyreżyserował dziewięć z osiemnastu odcinków wersji telewizyjnej serialu *Stawka większa niż życie*.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

26 X 1890 zmarł **Carlo Collodi**, właśc. Carlo Lorenzini (ur. 1826 r.) - włoski pisarz i dziennikarz. Autor powieści i komedii, najbardziej znany jest jako twórca postaci Pinokia.

130. ROCZNICA ŚMIERCI

29 X 2010 zmarł **Ludwik Jerzy Kern** (ur. 29 XII 1920 r.) - polski poeta, satyryk, dziennikarz, tłumacz literatury pięknej, autor tekstów piosenek. Autor popularnych utworów dla dzieci, m.in. *Ferdynand Wspaniały* czy *Proszę słońca*, na podstawie których zrealizowano znane Dobranocki. Kawaler Orderu Uśmiechu.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

100. ROCZNICA URODZIN

30 X 1895 urodziła się **Maria Kuncewiczowa** (zm. 15 VII 1989 r.) - polska pisarka. Publikowała m.in. na łamach tygodników „Bluszcz”, „Kobieta Współczesna”, „Wiadomości Literackie”. W 1938 roku została laureatką Złotego Wawrzynu Akademickiego Polskiej Akademii Literatury. Jej najbardziej znane dzieło to *Cudzoziemka*, uważana za jedną z najwybitniejszych powieści psychologicznych dwudziestolecia międzywojennego. Kuncewiczowa opracowała też antologię polskiej literatury współczesnej w języku angielskim.

125. ROCZNICA URODZIN

30 X 2010 zmarł **Harry Kurt Victor Mulisch** (ur. 29 VII 1927 r.) - holenderski pisarz. Wraz z W. F. Hermanssem oraz G. Revem zaliczany do "wielkiej trójki" najważniejszych pisarzy współczesnej literatury niderlandzkiej. Jego dzieła mają charakter filozoficznych powieści. Jego książki były tłumaczone na 26 języków. Światową sławę przyniosły mu *Zamach* i *Odkrycie nieba*.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

LISTOPAD

- 2 XI 1950** zmarł **George Bernard Shaw** (ur. 26 VII 1856 r.) - irlandzki dramaturg i prozaik, przedstawiciel dramatu realistycznego. Jako filozof był twórcą koncepcji tzw. siły życiowej i ewolucji twórczej. Jest laureatem Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1925. Jest także zdobywcą Oscara w roku 1938 roku za najlepszy scenariusz adaptowany do filmu *Pygmalion*, co czyni go jedyną osobą w historii uhonorowaną Oscarem i Nagrodą Nobla.
[70. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 3 XI 1845** urodził się **Zygmunt Gloger** herbu Prus II (zm. 16 VIII 1910 r.) - polski historyk, archeolog, etnograf, folklorysta, krajoznawca. Dziełem życia Glogera była *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, która nadal jest cennym przewodnikiem po kulturze staropolskiej.
[175. ROCZNICA URODZIN](#)
[110. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 6 XI 1890** zmarł **Piotr Ściegienny** (ur. 31 I 1801 r.) - ksiądz katolicki, polski działacz niepodległościowy i przywódca ludowy. Rozpowszechniał listy i odezwy własnego autorstwa (m.in. *Złotą książeczkę, czyli historię rodu ludzkiego, List ojca świętego Grzegorza papieża do rolników i rzemieślników*) piętnujące stosunki społeczne i wzywające do walki o wyzwolenie narodowe.
[130. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 6 XI 2000** zmarł **Lyon Sprague de Camp** (ur. 27 XI 1907 r.) - amerykański pisarz science fiction i fantasy oraz krytyk i wydawca fantastyki. Zdobył wiele nagród i wyróżnień, m.in. Grand Master Award w 1978 oraz Hugo w 1997 roku. W 1976 otrzymał Gandalf Grand Master Award, zaś w 1995 r. pierwszą nagrodę Sidewise Award for Alternate History za całokształt osiągnięć.
[20. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 5 XI 2005** zmarł **John Fowles** (ur. 31 III 1926 r.) - angielski pisarz i eseista. Książką, która rozpoczęła pisarską drogę Fowlesa był *Kolekcjoner*. Krytycy uważają, że w jego dziełach można znaleźć cechy charakterystyczne dla przełomu modernizmu i postmodernizmu.
[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)
- 6 XI 2005** zmarł **Augustyn Jankowski**, właśc. Bogdan Jankowski (ur. 14 IX 1916 r.) - benedyktyn, opat tyniecki, bibliista, redaktor naukowy *Biblii Tysiąclecia*, członek Papieskiej Komisji Biblijnej Kongregacji Nauki Wiary, doktor honoris causa PAT. Napisał 30 własnych książek, był współautorem kolejnych 10. Opublikował też ponad 100 artykułów w pismach teologicznych i dziełach zbiorowych.
[15. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

6 XI 2010 zmarł **Marek Sart**, właśc. Jan Szczerbiński (ur. 4 VI 1926 r.) - polski kompozytor muzyki rozrywkowej i aranżer. Napisał muzykę m.in. do piosenek: *Każda miłość jest pierwsza, Malowana lala, Wspomnienie.*

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

7 XI 1925 urodził się **William Wharton**, właśc. Albert William du Aime (zm. 29 X 2008 r.) - amerykański psycholog, malarz i pisarz. Tworzył powieści obyczajowo-psychologiczne, których bohaterem jest zawsze alter ego pisarza. Przekazywał w nich filozofię życiową, w której najważniejsze jest głębokie i świadome przeżywanie swego życia, wykorzystywanie własnych talentów, i możliwości oraz kultywowanie wartości rodzinnych. Jego pisarstwo znalazło wielu zwolenników wśród czytelników w Polsce. Był laureatem National Book Award za powieść *Ptasiek.*

[95. ROCZNICA URODZIN](#)

8 XI 1900 urodziła się **Margaret Munnerlyn Mitchell Marsh** (zm. 16 VIII 1949 r.) - amerykańska pisarka. Za swoją, wydaną w 1936 roku, powieść *Przeminęło z wiatrem* otrzymała w 1937 r. Nagrodę Pulitzera. W 2000 r. ukazała się książka *Before Scarlett.* Jest to zbiór niepublikowanych opowiadań i nowel, które Margaret Mitchell napisała między 7. a 18. rokiem życia.

[120. ROCZNICA URODZIN](#)

10 XI 1865 urodził się **Władysław Umiński** (zm. 31 XII 1954 r.) - polski pisarz tworzący fantastykę naukową, nazywany często polskim Jules'em Verne'em. Autor książek dla dzieci i młodzieży, publicysta i popularyzator nauki. Obok Antoniego Langego i Jerzego Żuławskiego prekursor fantastyki naukowej w literaturze polskiej. W 1889 roku założył Aeroklub w Warszawie. Wprowadził polską nazwę aeroplanu – „samolot”. Opublikował ponad czterdzieści broszur i odczytów z dziedziny nauki, techniki i przemysłu. Pisał liczne odczyty popularnonaukowe, powieści przygodowe dla młodzieży, a także pionierskie polskie powieści fantastycznaukowe.

[155. ROCZNICA URODZIN](#)

10 XI 1955 urodził się **Piotr Amsterdamski** (zm. 12 II 2008 r.) - polski astronom, tłumacz i alpinista. W pracy naukowej zajmował się przede wszystkim kosmologią, podstawami mechaniki kwantowej i astrofizyką wysokich energii. Później poświęcił się głównie tłumaczeniom z języka angielskiego. Przełożył ponad 100 pozycji książkowych, w tym 77 naukowych i popularno – naukowych. Tłumaczył także literaturę piękną. W 2003 r. dostał, jako pierwszy, nagrodę im. Jerzego Kuryłowicza dla najlepszego tłumacza książek naukowych za książki *Wszechświat w skorupce orzecha* - Hawkinga oraz *Harry Potter.Nauka i magia* Rogera Highfielda.

[65. ROCZNICA URODZIN](#)

12 XI 1840 urodził się **Auguste Rodin** (zm. 17 XI 1917 r.) - rzeźbiarz francuski. W swoich pracach łączył nurty symbolizmu i impresjonizmu. Jednak charakterystyka jego twórczości wykracza poza impresjonizm, gdyż przywiązywał on, przeciwnie niż impresjoniści, dużą wagę do literackich, mitycznych treści swoich dzieł. W tym sensie był kontynuatorem francuskiego romantyzmu, przekształcając tę tradycję w nowoczesną formę.

180. ROCZNICA URODZIN

12 XI 2010 zmarł **Henryk Mikołaj Górecki** (ur. 6 XII 1933 r.) - polski kompozytor współczesnej muzyki poważnej. Laureat wielu konkursów międzynarodowych i nagród państwowych. Przez brytyjski dziennik „The Daily Telegraph” został sklasyfikowany na 32. miejscu wśród żyjących geniuszy w roku 2007. Kawaler Orderu Orła Białego.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

15 XI 1905 urodził się **Leopold Buczkowski** ps. „Paweł Makutra” (zm. 27 IV 1989 r.) - polski prozaik, malarz, artysta grafik. Prowadził teatr amatorski. Cechy jego twórczości literackiej to: autentyzm, dosadność i plastyczność obrazu. Pisał z całkowitym pominięciem podstawowych zasad prozy. Tym samym tworzył dzieła bardzo oryginalne, będące nietypowym, wysoko cenionym przez krytyków, eksperymentem. Od 1953 roku zaczął malować i wystawiać swoje prace.

115.ROCZNICA URODZIN

15 XI 1930 urodził się **James Graham Ballard** (zm. 19 IV 2009 r.) - brytyjski powieściopisarz, nowelista i eseista. W latach 50. i 60. XX wieku czołowy przedstawiciel nowej fali w literaturze fantastycznonaukowej. Ballard chętnie pokazuje świat po katastrofie, dogorywający, wyczerpany, gdzie resztki ludzkości prowadzą beznadziejną, skazaną na klęskę egzystencję. Obrazowanie fantastycznego świata w twórczości Ballarda zdradza wpływy surrealizmu.

90. ROCZNICA URODZIN

16 XI 1970 zmarł **Władysław Szafer** (ur. 23 VII 1886 r.) - polski botanik, profesor UJ, dyrektor krakowskiego Ogrodu Botanicznego, wieloletni dyrektor Instytutu Botaniki UJ. Zajmował się ochroną przyrody, florystyką, paleobotaniką, geografiami roślin. Był twórcą polskiej szkoły paleobotanicznej, współtwórcą polskich parków narodowych, inicjatorem odtworzenia populacji żubra w Puszczy Białowieskiej. Opublikował około 700 publikacji, z czego 473 pozycje dotyczą ochrony przyrody.

50. ROCZNICA ŚMIERCI

17 XI 1905 urodził się **Adam Ważyk** (zm. 13 VIII 1982 r.) - polski poeta, prozaik, eseista, tłumacz. W okresie międzywojennym związany z Awangardą Krakowską. W latach powojennych jako sekretarz Związku Zawodowego

Literatów Polskich był jednym z głównych propagatorów socrealizmu i szarą eminencją literatury polskiej. W wydanym w 1955 roku *Poemacie dla dorosłych*, jako jeden z pierwszych z dawnych piewców nowej epoki podjął próbę rozrachunku z epoką stalinizmu w Polsce. Zmienił także swój stosunek do osób, które wcześniej atakował.

[115. ROCZNICA URODZIN](#)

19 XI 2010 zmarł **Piotr Hertel** (ur. 19 V 1936 r.) - polski kompozytor muzyki filmowej i teatralnej. Twórca muzyki do piosenek, m.in. *Parasolki i Moja Bezsenność*, a także autor muzyki do seriali dla dzieci: *Miś Uszatek*, *Gapiszon*, *Mały Pingwin Pik-Pok*, *Trzy misie i Plastusiowy Pamiętnik*. Przez ponad trzydzieści lat, do 1997 roku, sprawował funkcję kierownika muzycznego w Teatrze im. S. Jaracza w Łodzi.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

20 XI 1910 zmarł **Lew Tolstoj** (ur. 9 IX 1828 r.) - rosyjski powieściopisarz, dramaturg, krytyk literacki, myśliciel i pedagog. Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli realizmu w literaturze europejskiej. Klasyk literatury rosyjskiej i światowej. Obok Dostojewskiego zaliczany do największych prozaików rosyjskich. Najśłynniejsze jego utwory to: wielka powieść historyczna *Wojna i pokój* oraz powieść psychologiczna *Anna Karenina*.

[110. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

20 XI 1925 zmarł **Stefan Żeromski** herbu Jelita (ur. 14 X 1864 r.) - polski prozaik, publicysta, dramaturg, wolnomularz. Pierwszy prezes Polskiego PEN Clubu. Czterokrotnie nominowany do Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w: 1921, 1922, 1923 i 1924 roku. Jeden z najwybitniejszych pisarzy polskich w historii. Ze względu na zaangażowanie społeczne nazwany był „sumieniem polskiej literatury” lub „sumieniem narodu”.

[95. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

24 XI 1875 urodził się **Xawery Dunikowski** (zm. 26 I 1964 r.) - polski rzeźbiarz, malarz i pedagog. Twórca m.in. pomnika i amfiteatru na Górze Świętej Anny, Pomnika Wyzwolenia Ziemi Warmińsko-Mazurskiej, Pomnika Józefa Dietla w Krakowie czy głów wawelskich zdobiących strop Sali Poselskiej na Zamku Królewskim na Wawelu w Krakowie.

[145. ROCZNICA URODZIN](#)

25 XI 1915 urodziła się **Anna Kłodzińska**, ps. „Stanisław Załęski” (zm. 2 I 2008 r.) - dziennikarka „Życia Warszawy” i autorka licznych kryminałów milicyjnych.

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

27 XI 1875 urodził się **Władysław Orkan**, właśc. Franciszek Ksawery Smaciarz

(zm. 14 V 1930 r.) - pisarz tworzący w okresie Młodej Polski. Pisał dramaty, wiersze, powieści i nowele, utwory publicystyczne. Tematyką jego utworów był głównie obraz biednej polskiej wsi. Orkan był również wspaniałym humorystą, piewą urody gorczańskiego pejzażu. Współzałożyciel i pierwszy prezes Związku Podhalan. W 2012 roku Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie ustanowił dla lokalnych grup twórców działających na terenie województwa małopolskiego nagrodę Województwa Małopolskiego im. Władysława Orkana za wybitne osiągnięcia w dziedzinie działalności artystycznej i kulturalnej oraz za propagowanie idei regionalizmu

145. ROCZNICA URODZIN

90. ROCZNICA ŚMIERCI

27 XI 1895 zmarł **Alexandre Dumas**, syn (ur. 27 VII 1824 r.) - pisarz i dramaturg francuski. Syn Alexandre'a Dumas'a – ojca. Karierę pisarską rozpoczął jako poeta, jednak sławę przyniosły mu powieści: *Sprawa Clémenceau* oraz *Dama kameliowa*. Jego wszystkie powieści miłosne zostały umieszczone w *Index librorum prohibitorum* - indeksie ksiąg zakazanych dekretem z 1863 roku.

125. ROCZNICA ŚMIERCI

27 XI 1985 zmarł **Stanisław Ryszard Dobrowolski** (ur. 14 III 1907 r.) - poeta, prozaik i tłumacz, członek grupy poetyckiej Kwadryga. Uczestnik powstania warszawskiego. Po wojnie oficer polityczny Ludowego Wojska Polskiego. Jednym z głównych tematów dzieł Dobrowolskiego jest Warszawa - jej społeczeństwo, atmosfera, tradycje. Dobrowolski tłumaczył też poezję radziecką: Nikołaja Asiejewa i Maksyma Tanka.

35. ROCZNICA ŚMIERCI

30 XI 1835 urodził się **Mark Twain**, właśc. Samuel Langhorne Clemens (zm. 21 IV 1910 r.) - amerykański pisarz pochodzenia szkockiego, satyryk, humorysta, wolnomularz. Do jego najbardziej znanych powieści należą *Przygody Tomka Sawyera*, oraz *Przygody Hucka*. Pisarz William Faulkner nazwał Twaina „ojcem amerykańskiej literatury”.

185. ROCZNICA URODZIN

110. ROCZNICA ŚMIERCI

30 XI 1900 zmarł **Oscar Fingal O'Flahertie Wills Wilde** (ur. 16 X 1854 r.) - irlandzki poeta, prozaik, dramatopisarz i filolog klasyczny. Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli ruchu estetyków, głosił hasła “sztuki dla sztuki” i “sztuki ponad życiem”. Propagował skrajny subiektywizm doznań.

120. ROCZNICA ŚMIERCI

GRUDZIEŃ

5 XII 1870 zmarł **Alexandre Dumas** ojciec, ur. jako Dumas Davy de la Pailleterie (ur. 24 VII 1802 r.) - pisarz francuski. Autor licznych, barwnych powieści historyczno – przygodowych, które przyniosły mu ogromną sławę: *Trzej muszkietierowie*, *Hrabia Monte Christo*, *Królowa Margot* oraz dramatów: *Henryk Walezy i jego dwór*, *Antony*, *Geniusz i szaleństwo*. Pozostawił po sobie ponad dwieście utworów. Książki Dumas'a zostały przetłumaczone na prawie dwieście języków, a na ich podstawie powstało więcej niż 200 filmów.

[150. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

5 XII 1925 urodziła się **Anna Świderkówna** (zm. 16 VIII 2008 r.) - do lat 70. XX wieku publikowała pod nazwiskiem Anna Świderek. Polska historyk literatury, filolog klasyczny, papirolog, bibliстка, tłumaczka, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, popularyzatorka wiedzy o antyku i Biblii. Ponad 30 lat kierowała Katedrą Papirologii UW. W 2007 roku została uhonorowana nagrodą literacką polskiego PEN Clubu im. J. Parandowskiego. Najbardziej znany jest jej kilkuczęściowy cykl *Rozmowy o Biblii*. W jej dorobku znajdują się liczne tłumaczenia z łaciny i greki.

[95. ROCZNICA URODZIN](#)

5 XII 1925 zmarł **Władysław Reymont** (ur. 7 V 1867 r.) - polski pisarz, prozaik i nowelista, jeden z czołowych przedstawicieli nurtu realistycznego w prozie okresu Młodej Polski. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za czterotomową "epopeję chłopską" *Chłopi*. Jeden z najwybitniejszych i najważniejszych pisarzy w dziejach literatury polskiej.

[95. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

8 XII 1980 zmarł **John Winston Ono Lennon** (ur. 9 X 1940 r.) - brytyjski muzyk, kompozytor, piosenkarz i autor tekstów, jeden z Beatlesów. W 1965 roku muzyk otrzymał z rąk królowej Elżbiety II Order Imperium Brytyjskiego.

[40. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[80. ROCZNICA URODZIN](#)

8 XII 1990 zmarł **Tadeusz Kantor** (ur. 6 IV 1915 r.) - polski malarz, reżyser, scenograf, teoretyk sztuki, grafik, autor manifestów artystycznych, animator życia kulturalnego. Założyciel Teatru Cricot 2 w Krakowie, w którym od 1975 roku wystawiał adaptacje dramatów Stanisława Ignacego Witkiewicza, następnie własne przedstawienia. Do najświetniejszych jego dzieł należą: *Dziennik z podróży*, *Człowiek i stół*, *Niebezpieczne odwrócenie* i *Powrót do domu rodzinnego*, cykl ambalazy, a także głośne przedstawienia teatralne *Umarła klasa* i *Wielopole*, *Wielopole*.

[30. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

9 XII 1985 zmarł **Ireneusz Andrzej Iredyński** (ur. 4 VI 1939 r.) - polski prozaik, dramaturg, poeta, scenarzysta, autor tekstów piosenek oraz twórca licznych słuchowisk radiowych. W utworach swych tropił nieautentyczności słów i gestów, obnażał zachowania i konwencje, demaskował manipulacje, mitomanię, frustrację, będące przyczyną przemocy, okrucieństwa i upodlenia. Pisał o zagubieniu i samotności.

[35. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

12 XII 1915 urodził się **Jeremi Stanisław Przybora** (zm. 4 III 2004 r.) - polski poeta, pisarz, satyryk, aktor, współtwórca, wraz z Jerzym Wasowskim, telewizyjnego Kabaretu Starszych Panów i Kabaretu Jeszcze Starszych Panów oraz radiowego teatrzyku Eterek, cyklu audycji telewizyjnych *Divertimento*. Autor libretta do musicalu *Piotruś Pan*.

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

12 XII 1915 urodził się **Francis Albert Sinatra** (zm. 14 V 1998 r.) - amerykański piosenkarz i aktor filmowy włoskiego pochodzenia. Jego muzyka uznawana jest za ponadczasową, zaś on sam za najwybitniejszego amerykańskiego piosenkarza XX w. W 1953 roku Sinatra wystąpił jako aktor w filmie *Stąd do wieczności* i otrzymał za tę rolę Oscara dla najlepszego aktora drugoplanowego. W późniejszych latach zagrał jeszcze w kilkunastu filmach. Sinatra kontynuował swoją karierę muzyczną aż do lat 90.

[105. ROCZNICA URODZIN](#)

15-17 XII 1770 urodził się **Ludwig van Beethoven** (zm. 26 III 1827 r.) - kompozytor i pianista niemiecki, ostatni z tzw. klasyków wiedeńskich, a zarazem prekursor romantyzmu w muzyce, uznawany za jednego z największych twórców muzycznych wszech czasów. Jego twórczość wytyczyła kierunek rozwoju muzyki na cały XIX wiek. Światową popularność Beethoven zawdzięcza przede wszystkim swym dziewięciu symfoniom, choć równie przełomowe było znaczenie jego sonat i wariacji fortepianowych oraz muzyki kameralnej.

[250. ROCZNICA URODZIN](#)

15 XII 2010 zmarł **Blake Edwards** właśc. William Blake McEdwards (ur. 26 VII 1922 r.) - amerykański reżyser, aktor, scenarzysta i producent filmowy. W 2004 roku za całokształt osiągnięć otrzymał Honorowego Oscara. Znany był głównie jako reżyser serii filmów o Różowej Panterze oraz innych zwariowanych komedii z połowy lat 60. W swoim dorobku ma także dzieła innych gatunków: melodramat, dramat obyczajowy oraz western. Łącznie jest autorem ponad 40 filmów.

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

16 XII 1775 urodziła się **Jane Austen** (zm. 18 VII 1817 r.) - pisarka angielska. Autorka powieści opisujących życie angielskiej klasy wyższej

z początku XIX wieku. Znana z takich powieści jak: *Duma i uprzedzenie*, *Rozważna i romantyczna*, *Emma*.

[245. ROCZNICA URODZIN](#)

21 XII 1940 urodził się **Frank Vincent Zappa** (zm. 4 XII 1993 r.) - amerykański muzyk rockowy, jazzowy, wokalista, kompozytor oraz autor tekstów. Także aktor, reżyser, producent i scenarzysta filmowy. W swojej muzyce nie uznawał ograniczeń, sięgał do rocka, popu, soulu, współczesnej muzyki poważnej, jazzu, muzyki awangardowej, muzyki aleatorycznej, pastiszu, muzyki konkretnej, muzyki barokowej, renesansowej, neoromantycznej.

[80. ROCZNICA URODZIN](#)

21 XII 1995 zmarł **Dean Martin** właśc. Dino Paul Crocetti (ur. 7 VI 1917 r.) - amerykański piosenkarz i aktor pochodzenia włoskiego. Jako piosenkarz często występował wspólnie ze swoim przyjacielem Frankiem Sinatrą. Wylansował wiele znanych piosenek, m.in.: *Everybody Loves Somebody Sometimes*, *Mambo Italiano*, *One For My Babe*, *Blue Moon*.

[25. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

24 XII 1865 urodził się **Szymon Askenazy** (zm. 22 VI 1935 r.) - polski historyk żydowskiego pochodzenia, zajmujący się głównie stosunkami międzynarodowymi w XVIII i XIX wieku. Profesor Uniwersytetu Lwowskiego i następnie Warszawskiego. W swoich poglądach politycznych zbliżony do obozu legionowo-piłsudczykowski. Twórca lwowskiej szkoły historycznej nazywanej też „szkołą Askenazego”.

[155. ROCZNICA URODZIN](#)

[85. ROCZNICA ŚMIERCI](#)

29 XII 1920 urodził się **Ludwik Jerzy Kern** (zm. 29 X 2010 r.) - polski poeta, satyryk, dziennikarz, tłumacz literatury pięknej, autor tekstów piosenek. Do 1982 roku pracował w zespole redakcyjnym tygodnika „Przekrój”. Swoje utwory publikował ponadto m.in. w tygodniku „Świat”, „Płomyku” i „Płomyczku”. Tłumaczył też z języka francuskiego i angielskiego. Był autorem słów wielu popularnych piosenek. Autor lubianych utworów dla dzieci, m.in. *Ferdynand Wspaniały czy Proszę słonia*.

[100. ROCZNICA URODZIN](#)

[10. ROCZNICA ŚMIERCI](#)